

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMINALĂ

Anul I Nr. 27

Simbătă 11 decembrie 1971

12 pagini — 1 leu

UNITATEA NAȚIUNII ÎN JURUL PARTIDULUI

Din Maramureș și Oltenia, din Banat și Bucovina, din Munții Apuseni și Făgăraș, din Bihor și din Dobrogea, din toate colțurile acestei mari și frumoase țări cu nume drag de ROMÂNIA merg spre Capitală, spre Comitetul Central al P.C.R., spre tovarășul Nicolae Ceaușescu, telegrame, scrisori și mesaje de adeziune conștientă, deplină și fierbinte la Programul luminos al perfecționării noastre etice și morale, al educației socialiste. Și nu e numai aprobare și adeziune, ci e și hotărâre fermă de îndeplinire și transpunere în viață a hotărârilor și măsurilor ce regenerează și vitalizează întreaga națiune.

Unită în jurul partidului, națiunea română trăiește în aceste zile bucuria și satisfacția muncii pentru construcția unui viitor așa cum ea și l-a visat din totdeauna. A unui viitor despre care știe sigur că va fi frumos și că îi va aparține în întregime. Eliberată de contradicții de clasă antagoniste, promovind principii și interese care sînt concordante cu ale fiecărui cetățean în parte, liberă de nedreptăți sociale, naționale ori religioase, națiunea română într-un singur glas asigură încă o dată partidul că politica lui este politica țării și de aceea va fi realizată.

Societatea românească de mine va fi multilateral dezvoltată, formulă lapidară dar plină de sensuri și valori. O astfel de societate are nevoie de oameni luminați și culți, după cum are nevoie de principii de echitate și morală tot așa de tari și ferme ca și legile cosmice. Căci nimic nu i-au fost mai urite acestui popor în decursul milenare sale existențe decît nedreptatea, lenea, necinstea și fătarnicia. Toleranți și buni, ospitalieri și cu inima deschisă, harnici și cumpătați, noi am dorit mereu o societate potrivită trăsăturilor noastre sulețeste. Acesta este un alt motiv pentru care toți oamenii muncii, în diferitele lor ipostaze de țaran, învățator, strungar, electrician, scriitor, elev ori soldat aprobă cu un singur glas acest Program.

Fără să vrei, zecile de angajamente ale diferitelor colective de muncitori făcute în fața partidului și a țării de a munci mai mult și mai bine spre folosul nostru, al tuturor, te obligă să arunci o scurtă privire asupra istoriei acestui neam, asupra comportării strămoșilor celor de azi. În acest fel, presupunerile devin certitudini, iar îndoielile se spulberă.

Sîntem de cînd ne știm, și ne știm de mii de ani, un popor pașnic și muncitor. Și, deși ne-am arat numai ogorul nostru, străinii jinduiau mereu la recoltele noastre. Atunci ne ridicam ca unul și, sub conducerea lui Decebal, Mircea, Ștefan și Mihai, ne apărăm cu îndrăzneală și glorie atît sărăcia, cît și nevoile și neamul. Alungăm cotorpitorii, ne îngropăm eroii și, cu rînduri rîrite, dar cu voință și mai mare, ne apucăm din nou de arat. Și aram așa de bine că holdele și porumbul creșteau ca pădurea, după cum însăși istoria ne spune.

Am luptat apoi și împotriva ciocoilor și nedreptăților interne. Din focul acestor lupte s-a născut un nou conducător — Partidul Comunist. Sub conducerea lui ne-am eliberat definitiv atît de asuprirea din interior, cît și de cea externă. Ne-am numărat iar rîndurile și cu rînilor nevindecate încă ne-am apucat de construcție. De un sfert de secol construim și ne luptăm cu vechiul. O luptă grea pentru că dușmanul de multe ori e în noi înșine. Satisfacția noastră cea mare este însă că noul învinge și, în galeria marilor conducători, mai adăugăm un nume: NICOLAE CEAUȘESCU. Aflat în fruntea partidului și statului, făcîndu-se ecol și exponentul cel mai autentic al aspirațiilor națiunii, aplicînd creator și dezvoltînd teoretic marxism-leninismul, secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și-a cucerit pe merit dragostea și iubirea poporului o dată cu stima, respectul și prietenia celor mai mari oameni politici din lume.

Cu un așa popor, unit mai mult ca oricînd în jurul partidului și avînd în fruntea lui pe cel mai valoros fiu al său, nu e greu să treci la realizarea de planuri și programe oricît de mărețe.

PAVEL SUIAN

Iser

Oalăscă

Curaj, seriozitate, demnitate

Imi permit să insist asupra chestiunii fundamentale, care se află dincolo de toate actele mai mari sau mai mici ale școlii: educația. În fond, chestiunea este nu de a da cunoștințe multe și greoaie unui om tînăr, ce nu știe drumul, finalitatea. Toate cunoștințele pe care el trebuie să le învețe, să le memoreze și să le aplice, nu au nici un rost, decît dacă sînt altoite pe un trunchi ce crește sănătos și bine precizat. Dăm cunoștințe nu unei mașini electronice de calculat, ci unei conștiințe. Înainte de toate, însă, mi se pare important să acționăm asupra acestei conștiințe, în așa fel încît ea să aibă un drum generos și un scop nobil, pentru care să folosească tot ce a învățat. Căci, spre a lua un exemplu, nu cunoștințele profesionale au lipsit marilor călăi ai Reich-ului, ci umanitatea, generozitatea. Ei știau multe, și despre fizică, și despre chimie și aveau și cunoștințe de istorie. Ceea ce n-aveau, ceea ce urau ei, era omul, fibra lui nemuritoare: conștiința.

Asupra acestui punct de foc trebuie să se îndrepte — și iată că după plenara C.C. al P.C.R., din noiembrie, se îndreaptă cu precădere — eforturile educatorilor. Desigur că ne trebuie noi promoții de buni tehnicieni și de buni muncitori, noi promoții de oameni ai muncii cu o bogată viață intelectuală, noi istorici și noi biologi bine instruiți, dar ne trebuie, în primul rînd, o generație tînără de caracter, cu conștiință responsabilă, gata să apere, înainte de toate, țara și drumul ei.

Pentru aceasta, eu cred că trebuie să cultivăm în oamenii tineri curajul, seriozitatea și fermitatea, să facem totul pentru ca ei să nu fie lași, să nu-i umilim, ci, dimpotrivă, să le acordăm cea mai atentă din momentul de răscruce, singurul mod de a asigura continuitatea de conștiință și de ideal.

ADRIAN PĂUNESCU

TA QUANG BUU (O Dimineață de Neuitat)

În ultimul număr al acestui periodic am avut marea bucurie să întilnesc numele unui coleg în specialitatea mea, pe care îl cunosc de puțînă vreme, dar pe care am avut impresia, încă din primele momente ale contactului nostru, că-l cunosc din totdeauna. Mic de statură el se pierdea în masa invitaților, la recepția la care l-am întilnit prima dată, iar modestia și rezerva finutei sale nu invitau, pe cei mai grăbiți, la un contact prelungit dincolo de schimbul protocolar al unui salut. Ceva în privirea sa amuzată m-a oprit. Și astfel ne-am pomenit, amîndoi, pe cite un scaun lipit de perete, alături pentru tot restul serii, neprotocolar, dar confortabil.

Am aflat atunci, foarte plăcut surprins, că Ta Quang Buu, ministru al învățămîntului superior și mediu de specialitate din R.D. Vietnam, este matematician. M-a anunțat că va rămîne mai mult timp în România și că va veni să mă viziteze, la Institutul de matematică. Și a venit, în adevăr, după citeva zile la începutul dimineții. O vizită protocolară, care s-a transformat repede într-o vizită de lucru a unui matematician într-o casă a matematicii. Am vorbit în voie și cu emoție despre propria noastră experiență de studenți, despre profesorii mei de la Paris, care mai tirziu au fost și ai săi. Ne-am întreținut apoi, bineînțeles, îndelung despre matematică. Și am constatat, cu această ocazie, că mă găsesc în fața unui matematician autentic, cu o cultură solidă, în curent cu cercetarea modernă, cu tendințele actuale de dezvoltare a cercetării. Dar ceea ce mi-a făcut cea mai mare plăcere a fost cunoașterea amănunțită pe care o avea despre cercetările unor tineri cercetători din institut. I-am chemat să-i prezint oaspetelui nostru, și am putut vedea că și ei întilniseră în cercetările lor de specialitate numele lui Ta Quang Buu. Prin simplitatea sa de bună calitate, prin franchetea sa, prin buna sa dispoziție nativă, pe care umbra de tristete mereu prezentă în timpul vorbirii sale detașate nu a reușit nici un moment să o întunece, Ta Quang Buu și-a cîștigat simpatia și respectul nostru, al tuturor, față de om, față de un pasionat al ocupației sale de bază („Nu trebuie, deci, să ne temem că un ministru matematician consacra prea puțîn timp matematicilor. Ci, mai curînd, dimpotrivă“).

Cred că Ta Quang Buu, al cărui umor sănătos ne-a întreținut o dimineață întreagă, nu s-a supărat că în această întilnire memorabilă am uitat că este și ministru. Un ministru care continuă să facă matematică („Un adevărat matematician — nu vreau să spun un mare matematician, pentru că din aceștia există foarte puțîni — cînd a atins un anumit grad de gîndire abstractă, poate să facă matematici oriunde și oricînd“), nepregetînd totuși să vegheze cu competență și cu neșarmurită dăruire de sine la educația tinerelor cadre, educatorii de mine ai copiilor patriei sale.

„Cu cît rămîn mai mult în România — spune Ta Quang Buu în interviul său — cu atît descopăr comori în sistemul dv. de învățămînt, în arta dv., în intelectualitatea dv., în sentimentele dv. Dar cu atît mai mult doresc să mă întorc repede în țara mea, cu speranța de a reveni să vă vizitez“.

Vă mulțumim din inimă, scumpe Ta Quang Buu, pentru toate cuvintele frumoase spuse despre noi. Vă mulțumim, mai ales, pentru ultimele cuvinte. Aflați că vă așteptăm cu nerăbdare, toți cei care, sînd de vorbă cu dv. o întreagă dimineață, uitînd cum trec clipele, am învățat, prin dv., să prețuim și să admirăm și mai mult eroicul dv. popor.

Nicolae Ceaușescu

ÎN ACEST NUMĂR:

■ Cabinetul de științe sociale — instrument al modernizării și creșterii eficienței procesului instructiv-educativ.

■ Munca — disciplină de învățămînt

CRONICĂ

Prin Ordin al ministrului învățământului au fost constituite la sfârșitul lunii noiembrie 1971: Comisia pentru perfecționarea examenului de bacalaureat (președinte: acad. Gh. Mihoc); Comisia pentru diversificarea și perfecționarea concursului de admitere în liceu (președinte prof. univ. Gavril Sâmborean); Comisia pentru învățământul seral și fără frecvență (președinte: prof. univ. Grigore Posea).

Comisiile, din care fac parte cadre universitare, profesori din învățământul de cultură generală, specialiști din întreprinderi și instituții centrale, precum și reprezentanți ai ministerelor economice, vor prezenta Ministerului învățământului propuneri, soluții, recomandări, în urma unor studii și analize.

LUPTA DE CLASĂ

Nr 11 - Noiembrie 1971

Un editorial substanțial „Rolul activ, dinamizator al conștiinței socialiste, al muncii ideologice” conturează, pe baza Programului elaborat de plenara C.C. al P.C.R. din 3-5 noiembrie, „direcțiile fundamentale ale programului de educație socialistă, organizarea întregii vieți sociale pe baza principiilor eticii și echității socialiste, sporirea rolului școlii, ca principal factor de instruire și educare a tinerei generații, lărgirea orizontului de cunoștințe al oamenilor muncii, orientările date în domeniul creației cultural-artistice, intensificarea participării țării noastre la schimbul mondial de valori materiale și spirituale, reafirmarea cu claritate a poziției constructive a partidului și statului nostru pe arena mondială”.

Revista găzduiește, alături de unele foarte utile contribuții ale acad. Ștefan Milcu (Responsabilitatea socială a oamenilor de știință), acad. Mihai Beniuc (Sensul literaturii angajate: activa confruntare cu realitatea), Călina Mare (Corelația dintre știință și ideolo-

gie), Teodor Brateș (Socialul „în” și „dincolo” de economie), un dens material consacrat problematicei pe care o ridică educația tinerei generații în spiritul umanismului nostru socialist: instruirea practică-productivă (Mihai Iordănescu — Inseamnă-tăa instructiv-educativă a practicii); științele sociale (Silviu Cercea — Caracterul militant al predării științelor sociale); Eugen Popescu — Citeva considerații asupra rolului economiei politice în educarea elevilor; Emilia Ciurar — O eficiență mai înaltă a predării).

Diverselor aspecte pe care le implică valorificarea critică a operei lui Octavian Goga le sînt rezervate trei substanțiale intervenții care poartă semnătura unor critici, istorici literari și oameni de cultură de prestigiu: Mircea Zăciu, Valeriu Răpeanu, Aron Petric.

I. r.

„ALMANAHUL ȘTIINȚEA”-1972

Pe firul unei vechi și bogate tradiții în realizări a tiparului românesc, mari cărturari ca Gh. Asachi sau M. Ko-

gălniceanu au fost străluciți editori ai acestui fel de cărți, devenită, pe bună dreptate, cea mai populară. Ediția pe anul 1972 a „Almanahului Știința”, de curînd în librării, se impune atenției cititorilor de toate vîrstele și profesiiile printr-un excepțional de variat și bine rubricat cuprins: **Conștiința revoluției și revoluția în conștiințe** — Dialoguri despre educația socialistă; **Actualitate enciclopedică**;

150 de ani de la nașterea poetului

N. A. Nekrasov —

CÎNTĂREȚ AL LIBERTĂȚII

„Te-năbuși cînd n-ai libertate, / Doar noapte e fără sfîrșit” — spunea Nekrasov în anul 1868, în plină maturitate a talentului. Versurile acestea sînt ca o corolar al activității marelui poet, ele ar putea fi puse drept motto întregii sale opere programatice, străbătute de suflul viu al libertății.

Tovarăș de luptă și de idei al marilor revoluționari ruși, Cernișevski și Dobroliubov, Nekrasov și-a aplecat, ca nimeni altul pînă la el, urechea pe inima poporului împilat. I-a auzit zvicnetul neregulat, i-a perceput suferințele și zbuciumul, strămutîndu-i durerile, ca într-un rezonator, în poezie. În prelunga noapte țărănistă, întinsă peste cumplita „închisoare a popoarelor” și-a celor obidiți, poezia lui Nekrasov a fost ca un strigăt luminos de libertate.

Iată, de pildă, poemul „Cui i-e bine în Rusia”, scris între 1863—1877. Poemul, întreg, ne apare ca o amplă enciclopedie a vieții ruse de la mijlocul veacului trecut. Eroul principal al poemului este însuși poporul — cu suferințele, cu nemulțumirile, cu dorința lui de dreptate și adevăr.

La întrebarea „cui i-e bine în Rusia?”, Nekrasov răspunde prin personajul Grișa Dobroskionov — luptător pentru fericirea celor năpăstuiți, simbol al libertății poporului din care provine și cu care își identifice idealul suprem de viață.

Astăzi, cînd se împlinesc 150 de ani de la nașterea poetului rus, intrat de mult în conștiință umanității, cînd atitea popoare mai luptă pentru libertate și pentru scuturarea jugului asupririi, poezia lui Nekrasov este încă deosebit de actuală.

Pentru că: „Te-năbuși cînd n-ai libertate, / Doar noapte e fără sfîrșit”...

D. RACHICI

S.O.S. Natura! Orașele României (ultimele date demografice și economice); **Compendiu de economie comparată**; **Mic dicționar economic**; **Există o artă de a trăi?** **Avocatul casei vă lămurește**; **Documentar mondial: Organizația Națiunilor Unite**; **Actualitatea enciclopedică**; **Literatură**; **jocuri, umor etc.**

Diversitatea mare a conținutului, a tematicii, actualitatea problemelor dezbătute, informațiile multiple și utile, îndrumările practice fac din acest Almanah, ediția 1972, un ghid prețios și, în același timp, o enciclopedie sui-generis.

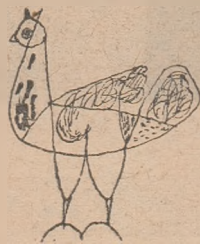
Prezentarea grafică, precum și dispoziția interioară a materialului, fac din el o lectură instructivă și, în același timp, plăcută.

r. b.

Scoala muncii

Un aer proaspăt, un spirit nou au pătruns în învățământul nostru, de la școala generală pînă la universitate. Cotitu-

ra radicală pe care o cunoaște începînd din această toamnă școala românească este marcată de o strînsă legare a întregului proces de învățămînt și a cercetării științifice de practică, de necesitățile producției și ale vieții social-culturale. Unul din instrumentele de realizare a acestui program îl constituie, după cum se

știe, atelierele-școală. „Inițierea în licee și facultăți a atelierelor școală — arată îndreptățit profesorul dr. Ludovic Tôvissi în studiul „Școala muncii — școală de înaltă educație comunistă”. (Forum nr. 10, octombrie 1971) — creează cadrul necesar pentru însușirea cunoștințelor și deprinderilor practice ale unor meserii”.

I. p.

RĂSPUNDEM CITITORILOR

La redacție am primit numeroase scrisori în care cadrele didactice ne solicită lămuriri într-o serie de probleme de legislația muncii, de salarizare și de drepturi de personal. Ne-am adresat pentru această profesorului Teodor Leonescu, șeful serviciului plan, muncă și salarii și legislația muncii din Ministerul Învățământului. Inserăm mai jos cîteva răspunsuri la întrebările cititorilor.

Pentru absolvenții liceelor pedagogice sau ai școlilor pedagogice postliceale (fostele institute pedagogice de învățători sau educatoare), repartizați în învățămînt. În baza prevederilor Hotărîrii nr. 826/1951 se acordă o indemnizație de instalare egală cu un salariu lunar (fixat pentru primul an la funcția îndeplinită sau salariul tarifar pentru 0-3 ani) absolven-

ților învățămîntului de zi de la liceele pedagogice sau școlile pedagogice postliceale, repartizați pentru prima oară în învățămînt într-o altă localitate decît cea în care au domiciliul.

Spre deosebire de condițiile prevăzute de Decretul 158/1951, absolvenții aflați în această situație, primesc indemnizația de instalare, indiferent de categoria localității în

care au fost repartizați (oraș sau comună) și de faptul că sînt absolvenți cu examen de diplomă sau nu.

MARIA PÎNTEA. București, dorește să știe dacă obținînd licența în drept, poate fi salarizată ca institutor.

Potrivit prevederilor Statutului persoanelor didactice, toți învățătorii de la clasele I-IV care au diploma liceului pedagogic și diploma de licență a unei facultăți din cadrul universității, se salarizează ca institutor cu studii universitare (categ. I). Dispozițiile Statutului personalului didactic nu fac deosebire în ceea ce

privește profilul facultății absolvite. De aceea, învățătorii care predau la clasele I-IV (avînd diploma fostei școli normale sau a liceului pedagogic), în cazul în care obțin, prin învățămîntul fără frecvență, și licența unei facultăți (română, istorie, drept etc.) vor fi retribuiți, ca și în cazul tovarășei Maria Pîntea, cu salariul de institutor categ. I. Aceeași regulă este valabilă și în cazul celor care au absolvit o facultate în cadrul universității, care ulterior s-a desființat sau și-a schimbat profilul, inclusiv facultățile care nu au mai funcționat după reforma învățămîntului din 1948 (teologie).

MARIN RĂDOI

Spre un nou orizont pedagogic

Știința pedagogică cunoaște azi unul din cele mai interesante momente din istoria ei. Repertoriul ei de noțiuni se îmbogățește în mod impresionant prin noi noțiuni; la rîndul său, volumul de concluzii referitoare la relațiile de conexiune și de concordanță dintre fenomenul cauză și fenomenul efect crește și el în mod apreciabil, promițînd stabilirea de legi științifice; în fine, și revizuirea noțiunilor din pedagogia clasică este și ea deosebit de activă. Hotărît lucru că azi se poate vorbi de noi înșămînțări în pedagogie, de o primăvară pedagogică!

Un exemplu edificator despre revoluția pedagogică actuală ni-l oferă noțiunea de proces pedagogic sau de proces instructiv-educativ. În adevăr, după ce decenii de-a rîndul, ba chiar mai bine de un secol, el a fost conceput ca un proces de **instrucție** — adică de **predare-asimilare** a culturii obiective — și de **educație** — adică de dezvoltare a psihismului uman în primul rînd — azi, de un an-doi, actul pedagogic e conceput ca unul cu **trei componente** și anume: **instrucția, educația și „formarea”** sau „formația” omului, făcîndu-se astfel tranziția de la o concepție bipolară a procesului pedagogic la alta tripolară.

Această revizuire se impune azi din necesități obiective: societatea modernă și cu deosebire societatea noastră socialistă are nevoie nu numai de personalități multilaterale dezvoltate, ci de personalități care să reprezinte anumite structuri bine determinate: de ingineri, de tehnicieni, de medici, de asistenți medicali, de agronomi, de juriști, de învățători, de profesori, de meseriași cu calificări deosebite etc., sintetizînd în ființa lor atît calitatea de buni cetățeni cît și pe aceea de personalități profesionale.

Procesul pentru formarea omului ca om cu structură, cu contur bine determinat, prezintă o importanță deosebită întrucît prin el se asigură fărîi elemente productive, și cetățeni buni, devenind în societate oameni **cu rol**, adică cu funcțiuni bine determinate. În acest fel, procesul formării răspunde perfect apelului tovarășului Nicolae Ceaușescu, adresat școlii pentru pregătirea elevilor și tinerilor ca viitori factori de producție **economică și culturală**. Totodată procesul „formării” urmează îndeaproape principiul fundamental pentru desfășurarea procesului pedagogic enunțat de tovarășul Nicolae Ceaușescu prin formula: „in-

vățămînt, cercetare, producție” din Expunerea făcută în 3 noiembrie 1971 în fața plenei C.C. al P.C.R.

Dacă la prima vedere, acest proces pare simplu și ușor accesibil, mai ales pentru motivul că deseori s-a vorbit și în trecut de „formarea omului”, la o privire științifică situația se prezintă altfel. Formarea omului azi e concepută ca un proces de influență ființa umană în adîncime, pînă la nucleul naturii sale omenești, atașînd-o profund la valorile spirituale și cultivîndu-i **mechanismele** profesionale și civice corespunzătoare. Numai o astfel de activitate pedagogică poate merita denumirea de act pedagogic pentru „formarea omului”.

Din această nouă viziune a procesului pedagogic decurg, atît pentru cercetătorii științifici, cît și pentru cadrele didactice, obligații care cer o înaltă conștiință, sentimentul de responsabilitate față de noua educație a tineretului din patria noastră.

Traducînd în fapt acest proces și realizîndu-l cu competență, dovedim că ne îndreptăm cu pași siguri spre un nou și necesar orizont pedagogic.

ȘT. BĂRSĂNESCU

PARADIGME

Știința informației și arta informării

Se implinesc 400 de ani de cînd a murit Ramus, primul profesor de matematică la Colegiul regal, devenit mai tirziu Colegiul Franței. A avut o viață agitată, marcată de scrierile sale împotriva lui Aristotel, de condamnările Sorbonei, de îmbrățișarea reformei, de lungi călătorii europene, de mereu noi dificultăți, cărora le-a pus virul asasinarea sa în noaptea Sfîntului Bartolomeu. Il evoc pentru că trece drept inventatorul manualului, cel care a introdus în locul lecției emanante orale învățătura după cartea scrisă, difuzată elevilor. Invenția trebuia să modifice relația între profesor și elev, precum și mijlocul de a transmite, în actul învățării, informația de bază. Atît de puternică era însă tradiția prelegerii orale incit în secolele care au urmat manualul nu și-a ocupat locul său specific, continuînd să fie pînă în zilele noastre un instrument paralel cu recitarea orală a lecției, care cu îndărătnicie și-a apărut rolul primordial.

Or, în prezența manualului, ceea ce profesorul vorbește de la catedră trebuie să fie diferit în esență de funcțiunea pe care o îndeplinește primul. Repetarea manualului; la lecție nu mai este un mijloc de informare. În contrast cu vechea inovație a lui Ramus, o știință care are de abia două decenii ca vîrstă și-a propus să dea o măsură informației care se transmite. A fost o mare cucerire științifică introducerea unei măsuri cantitative pentru ceea ce altădată părea incomensurabil. Cînd spunem că „afară plouă” după ce am privit pe geam și am văzut că afară plouă, nu mai aducem o informație nouă. Informația ridică o stare de nedeterminare. Atunci cînd nu știm dacă afară este frumos sau dacă plouă și aceste două stări sînt egal probabile, o propoziție asupra stării vremii constituie pentru noi o informație. Dacă sînt două stări posibile și informația exclude pe una din ele, confirmînd-o pe cealaltă, avem o unitate de informație numită bit. Știința educației vrea să profite de pe urma științei informației, dar aportul măsurii cantitative nu a cunoscut încă o aplicare integrală. Nu putem încă afirma cîtă biți conține informația pe care o transmitem în cadrul unei lecții, în cadrul unei comunicări sau al unui dialog.

Esential pentru arta informării și a predării este faptul că nu există transmisie de informație decît acolo unde există nedumerire, unde se luptă mai multe variante posibile, unde există alternative.

În patria lui Ramus, un profesor dezabuzat a scris de curînd un articol cu un larg ecou. El a afirmat că, în afara matematicilor, unde interesul continuă să fie menținut, lecțiile din celelalte domenii (literatură, istorie, geografie) se izbesc de lipsa de interes a elevilor. În aceste lecții, afirmă el, atenția elevilor zboară. Clasa devine de nestăpînit. Autoritatea profesorului se prăbușește.

Cîți profesori din alte părți nu s-au izbit de același fenomen? Și explicația nu pare a fi prea complicată. În prezența manualului lui Ramus, îi mai rămîne profesorului, cu toate virtuțile sale verbale, o funcțiune de transmitere a informației? Da, dacă ascultă lecția pe care i-o dă știința informației.

Datele conținute de cărți sînt în general unidimensionale și bine determinate într-o înlanțuire logică. Manualele nu au spațiul necesar pentru a arăta și variantele care nu s-au întîmplat. În arta informării stă cea mare chemare de a face ca datele care sînt furnizate de texte să cadă pe un teren de curiozitate. Profesorul are posibilitatea suplimentară de a ridica valoarea informației, arătînd stările de nedeterminare pe care ea le ridică. Că Mihai Viteazul, de pildă, a lovit pe turci în 1595 este un fapt; dar el nu stă ca o mărgea într-un șir de evenimente. Dacă profesorul prezintă și celelalte cinci strategii posibile ale lui Mihai Viteazul, la care el a renunțat, valoarea datelor istorice crește.

Speciile care sînt clasificate astăzi și fac obiectul științelor naturii sînt speciile care au invins. Dar mai sînt atîtea specii care au pierdut sau pierd bătălia! Natura alege, selectează din posibilitățile ei de acțiune mecanismele de maximă supraviețuire. În literatură curentele se confruntă la nesfîrșit. Fiecare operă literară este o alegere de subiecte și mijloace pe care manualele nu le pot înfățișa în tot dramatismul lor fără a risca să se lungească pînă la dimensiuni de tratate. Sublinierea noutății, senzaționalului, confruntării dramatice a faptelor rămîne un apanaj al artei retorice a pedagogului, care — în companie cu textul liniar — deține astfel resurse de captare a atenției și interesului.

MIRCEA MALIȚA

Iser

Peisaj

Omul de la catedră

El este cel ce imprimă generațiilor cultul conștiinței socialiste, al umanismului, al muncii și al unui timp efervescent și eroic.

El este unul dintre cei ce traduc în viață, cu firească mîndrie, mesajul înțelept și vibrant al tovarășului Nicolae Ceaușescu: „Poporului să-i închinăm întreaga noastră activitate, întreaga noastră viață. Să muncim neobosit pentru a-i asigura poporului român un loc demn în rîndul națiunilor socialiste, în rîndul tuturor națiunilor lumii, o viață liberă, independentă, tot mai fericită, un viitor luminos comunist”. El este cel ce sîdește în sufețele de rouă și sete de cultură ale viitorilor cetățeni ai României socialiste, fiorul sacru al dragostei de țară, dorința emblematică, definitorie, de a o sluji din toate puterile, cu tot elanul, cu abnegație și ambiție, cu satisfacția participării la istorie, la desăvîșirea unei societăți în care 20 000 000 de oameni s-au angajat cu entuziasm, luciditate și încredere la edificarea și desăvîșirea u-

nei societăți înfloritoare, generoase, moderne, în care complexitatea necesară și firească a relațiilor se vădește și se verifică permanent ca fiind așezată pe bazele de nealterat ale principiilor eticii și echității socialiste și comuniste.

Omul de la catedră, profesor de latină, geometrie, geografie sau desen este cel ce îi convinge pe adolescenții din bănci de faptul că, între ei și eternitate, se află Timpul Prezent, timpul efortului și al succeselor, punct de intersecție al trecutului și viitorului, loc al perfecționării, imobilității personalității, al rostirii noastre viguroase și personale în concertul european și mondial al civilizației, al unor forme superioare și variate de intensificare dar și decantare ale activităților zilnice, școlare, în forme vii, tot mai nobile, forme ale vieții individuale și, în egală măsură, ale momentului general social specific, ascendent, valorificator.

Omul de la catedră, emoționat de o recentă promovare în

galeria dascălilor de mult consacrați de literatura memorialistică, ridat, eventual sexagenar și adesea erudit, este cel ce începe, ce fundamentează de fapt Educația Patriotică a școlarului, a viitorului inginer, medic, arhitect, scriitor, cîntăreț, pictor, contabil, ofițer, marinar sau sportiv de performanță de mîine, adică acela ce rotunjește caracterul, hrănește noblețea, simțul de răspundere și apetitul cultural al fiecărui dintre făturătorii potențiali ai societății socialiste românești, multilateral dezvoltate.

Printre cifre, meridiane, declinări și cronologii, el inoculează tineretului studios: simțul dreptății, al încrederii în tezele marxist-leniniste ale partidului nostru, al setei de cultură și de civilizație, al afirmării tot mai puternice în viață a mentalității și moralei comuniste, al reciprocității, strînsii, irecuzabilei relații dintre ȘCOALĂ, PARTID ȘI POPOR, relație astăzi mai vie, mai puternică decît oricînd!

DAN MUTAȘCU

Munca în folclorul românesc

Folclorul este o amplă enciclopedie artistică a concepției despre lume și viață pe care poporul și-a făurit-o de-a lungul existenței sale milenare, însumând câteva coordonate ce definesc normele etice și estetice după care poporul român s-a condus și pe care le-a cultivat cu stăruință, transmițându-le, prin mijloace proprii, generațiilor. O simplă lectură a tezaurului nostru folcloric relevă fără putință de tăgadă locul de cinste ce-i este acordat *muncii, hărniciei omului*, condiție obligatorie a belșugului și bunăstării materiale și spirituale. *Elogiul muncii*, prezent în toate categoriile folclorice, este una dintre temele preferate ale creatorului popular. Munca și-a găsit în cântărețul anonim pe cel mai înflăcărat adorator, pe cel mai entuziast și înțelept admirator, pe cel mai talentat propagator.

Un cercetător de prestigiu ca D. Caracostea considera că esența *Miorișei*, expresie integrală a sufletului românesc, constă în iubirea ciobanului pentru munca sa de fiecare zi, în atașamentul profund pentru oile și uneltele de care se folosește, conchizând că: „dragostea reciprocă dintre oi și cioban, afirmată de el în preajma morții... este un element specific românesc”.

Marea majoritate a colindelor laice se adresează gospodarului, aducând laudă muncii și hărniciei, urind recoltă bogată celui colindat. Plugușorul însuși nu este altceva decât un original tratat poetic de agrotehnică în care sînt enumerate toate etapele muncilor agricole, în succesiunea lor firească, încheindu-se cu urarea de spor și belșug, consecință a hărniciei gospodarului. Proverbele și zicătorile, sinteze ale înțelepciunii, experienței și observației atente, fac dese referiri la necesitatea unui efort susținut întru realizarea menirii omului: munca. Iată câteva dintre cele mai puțin vehiculate în cultura scrisă: *Alergi mult, mănînci unt sau Arătura cu sudoare, deși te doare, dar în urmă veselie are sau Bogăția nu vine la nimeni pe apă sau Cei ce cîntă toată vara, iarna joacă păpara*. În vechile practici funerare uneltele, simbol al ocupației celui decedat, erau puse în mormîntul celui ce le folosea o viață întreagă pentru a-i fi de sprijin și în viața viitoare, concepută ca foarte asemănătoare celei de pe pămînt, în care munca constituie un element definitoriu. Atunci cînd pleacă militar, tînărul regretă despărțirea de sațul natal, de părinți, de fata dragă și de prieteni. Dar regretă mai ales, despărțirea de uneltele cu care lucra, de animalele pe care le folosea la munca cîmpului: *Nu-mi pare rău că mă duc, / Da-mi pare rău după plug, / După plug și după boi, / După părinții-amîndoi; / După plug, după roțile, / După dragele copile; / După plug, după tînjală, / După mîndra de-astă vară...* Satira adresată celor leneși, înțepătura glumeață sau sarcastică, constituie obiectul multora dintre strigăturile de joc sau dintre cîntecele satirice. Și, am încheia, fără a epuiza întregul repertoriu, amintind de acel strigăt plin de vigoare, de acea chiuitură tonică la venirea primăverii, anotimpul începerei muncilor agricole: *Primăvara cînd sosește / Cucu-n codru cucuiește, / Neica la plug își hăiește, / Mîndra la pînză-nălbește, / Cine-i om atunci trăiește*.

Indemn la muncă și hărnicie, element de apreciere a omului, a locului și valorii sale în sinul colectivității, a frumuseții și corectitudinii morale, folclorul românesc, prin codul de norme morale ce-i este specific, se manifestă în toată plenitudinea sa ca factor educațional cu eficiență indiscutabilă.

AL. DOBRE

Cum văd ei școala

Pe linia cunoașterii mentalității tinerilor, care ne preocupă de mai multă vreme, am întreprins recent o nouă anchetă printre elevii de liceu, cu scopul de a investiga ce gîndesc ei despre câteva probleme majore de viață.

Bunăoară, dacă pentru omul matur, din producție, are o importanță capitală să facă o meserie cu plăcere și este un adevărat chin să exercite o profesiune care nu-l interesează (și de aceea în această ultimă situație nici nu dă randament), de ce nu ne-am pune aceeași problemă și pentru un elev? În altă ordine de idei de ce n-ar fi interesant să știm dacă și elevii sînt sau nu mulțumiți de profesorii lor? ș.a.m.d.

În ancheta întreprinsă pe un număr de câteva sute de elevi între 17 și 19 ani (adică ultimii doi ani de liceu) am pus o serie de întrebări, cerînd subiecților să răspundă întii numai prin da sau nu, apoi, conform cu acest răspuns, să-l justifice. Bineînțeles că foile de răspuns n-au fost semnate, anonimatul fiind o garanție a sincerității. Spicium câteva întrebări-cheie și răspunsurile primite.

Mai întii întrebările:

1. Mergeți cu plăcere la școală?
2. Considerați școala necesară sau nu?
3. Sînteți mulțumiți de pregătirea pe care o primiți din partea profesorilor voștri?
4. Considerați echitabil și stimulativ actualul sistem de notare?
5. Ați fi bucuroși dacă ar trebui să abandonați școala?

Din numărul total al celor anchetați, raportul dintre băieți și fete a fost de aproximativ 1/1, fetele întrecînd cu 5% cel mult, numărul băieților. Iată, în primul rînd, un tablou statistic al răspunsurilor primite.

Nr. întrebării	NU	DA	Indecis	Anulat	Observații
1.	15%	85%			răspunsurile nedecise n-au fost trecute
2.		99,5%	0,5%		nici la NU nici la DA, pentru a nu se altera realitatea, neștiindu-se precis motivul ambiguității
3.	49,3%	50,7%	2%		
4.	66%	34%			
5.	99,5%		0,5%		

Să analizăm acum, pe rînd, răspunsurile, atît prin prisma semnificației procentelor, cît și în lumina motivației personale a subiecților.

Bunăoară, la întrebarea nr. 1, circa 15 la sută dintre elevii care frecventează regulat cursurile de zi au declarat deschis că nu merg cu plăcere la școală! Este drept că marea majoritate, 85 la sută, a declarat contrariul, cea ce-i foarte îmbucurător, dar ce nemulțumește minoritatea? „Nu se face întotdeauna dreptate”, „E prea multă strictețe. Te descurajează”.

Pe lîngă aceste aprecieri mai des întilnite sînt însă și altele, mai personale, mai singulare, ca de exemplu: „Nu-mi place colectivul clasei”, „Școala este o ocupație prea monotona, prea introduce omul într-un stas”, „Mă obsedează gîndul că s-ar putea să fac alte lucruri mult mai plăcute”, „Sînt prea mari pretențiile și-s foarte obositoare”.

Încă nu e momentul să apreciem dacă tinerii citați au sau nu dreptate. S-ar putea ca nici ei să nu fi reușit să identifice — deși au încercat sincer — motivul nemulțumirii lor, care poate fi cu totul altul sau chiar mult mai complex. Cert este că dintre acești 15 la sută se recrutează, în bună parte, repetenții și corigenții. De fapt, se întrevede aici o dramă reală, căci din cercetarea răspunsurilor la întrebarea următoare, reiese — spre lauda lor — că tinerii sînt unanim conștienți de necesitatea școlii: nici unul n-a răspuns negativ. Ar fi fost, desigur, și ei mai fericiți să poată veni cu plăcere la școală. Este greu, dacă nu imposibil, să-i mai schimbăm acum,

în pragul majoratului. Singurul lucru ce ne rămîne de făcut nouă, ca pedagogi, ar fi să căutăm a netezi asperitățile din partea noastră, ridicate în calea acestor tineri...

Întrebarea a treia de pe lista noastră a fost una dintre cele mai delicate. Li s-a cerut elevilor un lucru extrem de dificil: să-i analizeze obiectiv pe profesorii lor (sine ira et studio) și să dea răspunsul după un prealabil examen statistic. Aici balanța este aproape egală: tot atîția elevi satisfăcuți, cît și nesatisfăcuți de dascălii lor (ceva mai multe răspunsuri pozitive). Pentru cei care sînt mulțumiți, nu mai e nevoie să arătăm motivele. Faptul în sine este îmbucurător și atît este de ajuns. Categoria cealaltă însă ne-a preocupat mai mult. Și argumentele lor ne vor predispuce desigur la oarecare meditație.

Unii pretind că profesorii lor îi nemulțumesc, pentru că nu sînt bine pregătiți profesional. „Nu au cunoștințe așa de sigure pentru ei, dar să mai predea și la alții”, „Nu au metode bune de predare”, „Nu-și dau interesul și, mai tragic, nu prețind carte”. Ni se pare util să menționăm cu această ocazie ca o constantă a cerințelor elevilor față de profesorii lor, abilitatea profesională. Cu ocazia unei anchete anterioare „Profesorul ideal văzut de elevi” publicată acum trei ani,*) prima calitate pe care o reclamau cu insistență elevii de la profesorii lor era „cultură, erudiție”, iar a doua „obiectivitate, imparțialitate.” Aceleași lucruri s-au cerut și în ancheta de față. Se pare că aici este un punct nevralgic al corpului profesional, nu numai de acum și nu numai de la noi. „Sînt foarte subiecțivi, rigizi, predau în liceu foarte departe de nivelul cerut de facultate, prea puțin dornici de a găsi o metodă reală de

apreciere a elevului”, „Chiar dacă știu materie, nu atrag elevii”, „Nu ne sînt apropiați”, „Întotdeauna trebuie să le dai dreptate chiar dacă nu au”, „Nu ne înțeleg îndeajuns aspirațiile”, „Ne consideră niște copii cu care nu poți discuta lucruri mai delicate”, „Susțin idei și le impun fără convingere”.

Repetăm, mai mult de jumătate din răspunsuri apreciază pozitiv pe dascăli, iar explicațiile care însoțesc răspunsul aduc elogii, unele de mare sensibilitate umană, profesorului iubit.

Să nu uităm însă că în această profesie de vocație defectele sînt foarte greu admise, iar tineretul este necruțător cu dascălii neîndeajuns de pregătiți profesional.

Și răspunsurile la întrebarea a 4-a merită o atenție specială. De ce 2/3 din elevi consideră nesatisfăcător actualul sistem de notare? (După cum se știe, în unele țări ca Franța, bunăoară, s-a introdus altul.) În primul rînd, calcularea aritmetică a mediilor (nu prin rotunjire, ca pînă în anul precedent) a stîrnit un val de proteste („sutimile sînt o teroare”). Este explicabilă nedumerirea elevilor care nu văd ce deosebire așa mare este între unul cu media 4,99 și altul cu media 5,00, încît primul să rămînă corigent „pentru că nu știe de 0,01”, iar al doilea să treacă. Sistemul de la 1 la 10 este în general acceptat, dar se cere ca pentru copiat și suflat să se dea 1 sau 2, iar restul notelor pentru aprecierea cunoștințelor. Unii consideră că obligația profesorului de a le pune două sau trei note la oral (potritiv cu numărul de ore de predare

săptămînal) este formală și nu reflectă realitatea, deoarece profesorii preocupați să realizeze numărul de note prevăzut de regulament pentru obiectul lor — adesea greu de parcurs față de volumul redus de ore de predare avut la dispoziție — examinează superficial, repede și deci comit erori. O altă categorie propune și în liceu sistemul de la facultate: să se examineze doar la sfîrșitul trimestrului, numai cu o notă la teză și alta la oral. Foarte mulți susțin că nota nu reflectă, pentru multe cauze, realitatea (nici la scris, nici la oral), și una dintre cele mai importante motive o consideră a fi subiectivitatea examenatorului. „Unii profesori notează prea sever, alții dau notele prea ușor”, „Ar trebui să aibă și elevul anumite repere care să-i permită să-și poată analiza nota”, „M-ar mulțumi mai mult calificativele: satisfăcător, bine, foarte bine”, „Nu sînt mulțumit, pentru că poate rămîne corigent și unul cu media 3,50 și unul cu 4,98”, „Dacă vrea profesorul să te treacă, te trece, dacă nu, nu” (spune cineva care n-are încredere în profesor, mai mult decît în notă). „Nota să se dea, fără a se ține cont de notele avute pînă atunci sau de cele de la alte materii”, „Trebuie căutată altă soluție”. Există și unele păreri absolut contradictorii. De pildă, ori că actualul sistem de notare e bun, fiindcă te „obligă să te pregătești mereu”, ori că nu e bun, fiindcă te „obligă să înveți în sături”. (Primul răspuns a fost emis, probabil, de un elev conștiincios, al doilea de unul care învață numai cînd știe că-i vine rîndul să fie examinat sau în preajma lucrărilor scrise.) Un elev răspunde cu sinceritate și adinc spirit autocritic că „nota îl face să fie laș”, sesizînd cu pătrundere psihologică faptul că examinarea îi produce teamă.

În sfîrșit, pentru unii „nota însăși este indezirabilă” și mărturisesc că ar învața mai cu plăcere, dacă aceasta n-ar fi obligatorie.

În concluzie, se poate afirma că, în general, elevii nu critică atît sistemul de notare, cît felul în care este folosit. În orice caz, docimologii au aici un vast cîmp de cercetare. Și dacă elevii nu sînt mulțumiți de notă, fiindcă nu reflectă realitatea (iar majoritatea profesorilor, de asemenea, este de acord că, în ciuda eforturilor făcute de pedagogi, nota nu redă întotdeauna exact cunoștințele elevilor), atunci ne putem aștepta, logic, ca nici diplomele să nu corespundă exact valorii posesorilor lor, ceea ce și constatăm, din păcate, nu o dată. Poate că înșiși profesorii ar trebui să reflecteze puțin asupra acestui lucru și să nu aprecieze un elev doar după cifrele seci ale mediilor (atît ale celor mari, cît și ale celor mici). Poate că aici trebuie căutat răspunsul nostru la dezideratul timid al elevilor care cer o notă pentru „impresia generală” și „activitatea desfășurată, în general” de ei.

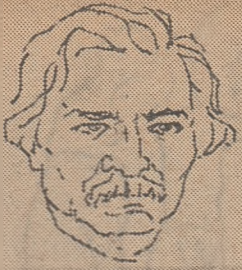
Ultima întrebare ar fi intrunit unanimitatea declarațiilor de fidelitate față de școală, dacă n-ar fi existat și un răspuns nedecis, unul singur, care nu poate să indice cu precizie dacă i-ar părea bine sau nu în cazul că ar fi trebuit să abandoneze studiile. Nouă ni se pare extrem de semnificativă această atitudine. Este în orice caz cel puțin îmbucurător să constatăm că deși 15 la sută din tineri mărturisesc deschis că nu vin cu plăcere la școală, toți (pe cel indecis îl scoatem din cauză) afirmă, cu aceeași sinceritate (pe care o prețuim în cel mai înalt grad), că școala este necesară și n-ar fi de loc bucuroși s-o întrerupă. Nu vedem nici o contradicție și nici un paradox în această atitudine. Dimpotrivă, o considerăm cea mai normală cu putință, pe măsura firii omenești.

Întreaga istorie a civilizației dovedește că fără școală nu e posibil progresul. Este meritoriu pentru tineretul nostru că a intuit acest adevăr și după cum se vede, din această anchetă, are, în general, concepții solide, serioase, care dovedesc că au fost educați în școală și în familie într-o atmosferă sănătoasă, caracteristică socialismului.

DINU MOROIANU
ELENA MOROIANU

*) Vezi revista „Colocvii” nr. 4/1968.

Introducere
în opera lui

I. ELIADE RĂDULESCU

Monografia lui Al. Piru nu este de fapt o „introducere în opera lui...” cum era studiul despre Argezi al prof. Ș. Cioculescu, ci o „Viață” scrisă îngrijit, concentrat, cu urmărirea etapelor mai importante căreia îi este anexat un conștient al operei, în mod sensibil mai puțin stringent decât prima parte. Faptul poate fi explicat prin înclinația criticului spre caracterologie și portret moral, dar și ca o anumită cedare în fața unor aparențe „consolidate”: omul Eliade a exercitat o specială seducție prin excentricitate, prin doza de „compunere” pe care o afișează. „Părintele literaturii române” atrage mai mult ca „personaj” într-o piesă, deși omul n-a jucat doar un „rol”, ci a intruchipat niste convingeri, un ideal pe care l-a trăit cu sinceritate. Era mai puțin ipocrit, mai puțin „bizantin” ca alții. Pe de altă parte, opera însăși este numai citată, dar nu studiată, ea pare să fi impresionat pe cei mai mulți, mai ales prin voința ciclopică din care s-a născut și prin utopia pe care o simbolizează. Însă nu și prin ceea ce este cu adevărat. Singura analiză adevărată, superioară, dar plină de simpatie, fără ironia cam rea a lui G. Călinescu, aparține savantului clujean D. Popovici, atât în *Ideologia literară a lui I. Eliade Rădulescu* (1935) cât și în capitolul respectiv din *Romantismul românesc*. În afară de această „aventură” în opera heliadescă, extinsă cu mult dincolo de propriile ei date, avem conșpecte, extrase, „trecuri în revistă” cu scurte opriri asupra „insulelor” artistice. Firește, faptul acesta e cât se poate de normal: literatura nu se face nici cu voință și nici cu grandioase utopii.

Apoi, tendința de a privi pe Eliade ca și, mai în general, figurile de seamă ale literaturii și culturii române cu o admirație superstițioasă care întunecă vederile este tot ce poate fi mai departe de ochiul modern, necrutător, al criticii și istoriei literare. De la G. Călinescu — și, desigur, parțial și înainte de el — „realismul” în parcurgerea vieții și operei scriitorilor, s-a impus tot mai mult, dar nu în scopul micșorării marilor figuri, ci în acela al mai bune cunoașteri și înțelegeri a dialogului insului reprezentativ cu istoria mai apropiată și mai îndepărtată. „Viața” lui Eliade din mica monografie a lui Al. Piru indică, astfel, maniera cea mai potrivită de a ne apropia de un scriitor, înaintaș sau chiar contemporan, cu condiția ca voința de „realism” și interpretare justă să nu ducă la deformarea și tulburarea exagerată a liniilor generale ale portretului. Ceea ce nu e cazul cu studiul lui Al. Piru care, în mult mai mică măsură decât G. Călinescu, dar urmându-l îndeaproape, manifestă o anumită plăcere față de situațiile compromițătoare — sau care i se par așa — scoțându-le în evidență atât cât trebuie pentru ca portretul să nu semene chiar a caricatură. Superioritatea cu care criticul se ocupă de ceea ce a făcut și a spus Eliade în diverse împrejurări, din care nu lipsesc „avatarurile” familiale, nu înseamnă și o neînțelegere a fondului patetic al personajului, a acelei încordări superbe de a trăi iluziile întreținute de un funciar utopism al omului. Eliade este capabil de sacrificiu adevărat, nu numai de simularea „aerelor voevodale”. Deși „nu aducea febra cea mai autentic revoluționară” (D. Popovici), el este proclamat „șef al mișcării” ca expresie a unei popularități ce nu putea fi în nici

Introducere în opera lui I. Eliade Rădulescu

un caz ignorată. Necunoașterea oamenilor, neînțelegerea situațiilor și a soluțiilor potrivite acelor complicate evenimente îl pun adeseori în posturi compromițătoare. Rămâne totuși un vizionar utopic ale cărui „crize” de realism îngust sînt exagerări enorme, denaturări, izbucniri de o mare vehemență și brutalitate. Acestea nu sînt „slăbiciuni” de caracter, cum ar fi înclinat să le socotească un moralist, ci reflexe ale temperamentului său, ale stilului „idealist” al existenței inchipuite de erou în miezul unor evenimente complicate, adeseori încălcate. „Mesianismul” nu este o simplă idee, ci însuși principiul existenței, iar „idealismul” merge pînă la sacrificiul de sine și îndepărtarea de familie din „rațiuni superioare”. Omul este capabil de mari renunțări pe care le și săvîrșește, nu doar le proclamă. Nu trebuie să ne lăsăm prea mult influențați de cabotinizmul personajului. Eliade a vrut într-adevăr să facă din sine un „Personaj”, un „rol” în istorie — pe care l-a și avut cu prisosință. Dar omul este mai autentic decît pare: sub greoiul limbaj biblic în care „profetizează” noul Mesia se ghicește ușor suferința reală a omului ce vrînd să fie mai presus de sine trăiește toată sfîrșirea lăuntrică („scindarea sufletului”) a renunțării, chinul și furia produse de blamul public atunci cînd nu este înțeles. Ținuta „byroniană” este trădată, spre binele omului, de lamentația „lamartiniană”. Episodul cu mantia albă — de care se face prea mult caz — arată într-adevăr un Eliade teatral, cu aere voevodale, însă acestea fac parte dintr-un arsenal de mijloace ale epocii „mesianicilor” socialiști utopici (saint-simonian, fourierist etc.). Ridicole cu adevărat nu sînt aceste aere pentru simplul motiv că, în cazul special al lui Eliade, ele nu caută să suplinească goliciunea lăuntrică, nu sînt simulații, cabotinerii gratuite, ci exprimă, în formele noi ale timpului, conștiința unui mare rol pe care într-adevăr l-a jucat. Omul nu iese micșorat din această înfățișare. Un romantic neînsemnat, minor, nu se deosebește

decît prin lipsa forței de a se mișca și de a umple aceleași forme. Materia și formele ei de mișcare sînt aceleași și pentru unul și pentru altul: unul e grandios, celălalt e grandilocvent.

S-ar putea spune că marea inaptitudine — nobilă infirmitate — a lui Eliade a constatat în absența resurselor de a face un „joc dublu”, nepotrivindu-se astfel politicii timpului, interne, dar mai ales a marilor puteri care cu o mină se făceau că ajută pe progresiști, iar cu alta, în același timp, îl amenințau pe domn de „tulburările” din țară. Eliade, avea, cum scrie G. Călinescu, „conservatorismul (...) tuturor oamenilor fără trecut”, adică al celor nou apăruiți în arena istoriei, lipsiți de experiența bizantină și fanariotă a marii boierimi decăzute. De aceea unii dintre „căzușii”, urmași progresiști ai vechii boierimi, s-au putut adapta foarte bine situațiilor. Perechea adevărată a lui Eliade este Bălcescu, vizionar și mesianic și el, însă cu o mai exactă înțelegere politică a evenimentelor, prevenit prin studierea atentă a istoriei de moștenirile spirituale și morale ale oamenilor timpului său.

Opera culturală și literară a lui Eliade este o semnificativă conviețuire a mai multor tendințe, direcții care își vor dovedi, în mare măsură, viabilitatea, în ciuda exagerărilor aproape firești pe care le provoacă ele în acțiunea aceluiași om. Eliade este simbolul tuturor proiectelor grandioase, el are obsesia tuturor începuturilor, el instaurează acel cult pozitiv al „deschizătorului de drumuri”, al marelui precursor, el dă, în fine, prima intruchipare temeinică a ideii de totalitate.

Alături de Bălcescu — care l-a „criticat” cu dreptate adeseori — I. Eliade Rădulescu este spiritul cel mai înaintat al timpului său, măcar prin ceea ce a încercat să promoveze (chiar cînd nu și cu deplină adeziune sufletească) și, fără îndoială, „caracterul” cel mai puțin dotat pentru duplicitate.

C. STANESCU

„Prins”

Am intuit simplitatea în sculptură văzîndu-l pe Brâncuși. Am înțeles ce înseamnă simplul în pictură, cu mult timp în urmă, văzîndu-l pe Matisse. Artistul fusese filmat în atelierul său de lucru. Așezat pe un scaun era un copil, iar pictorul în fața șevaletului îi desena capul. Intii cu toate detaliile; desenul al doilea se lumina, căci artistul renunțase la unele amănunte neesențiale. Schița următoare cuprindea doar câteva linii, dar aceste trăsături de cărbune rețineau în ele întreaga expresie a copilului, aceste câteva linii, atât de simple și de curate, ce păreau a fi făcute de mîna oricui, opriseră în ele esența.

Pentru slujitorul scrisului problema se arată mai dificilă. Obligat fără încetare să se constituie în opusul său, constrîns să-și invie un „alter ego”, scriitorul se desprinde de ceea ce a scris pînă atunci și vine în întîmpinarea propriei sale fraze ca un străin cu un zîmbet neîncrezător și ironic pe buze; el se judecă singur. Aceeași simplitate, aceeași esență o caută în fiecare carte. Fără deznădejde, citind una cite una, o caut. Și dacă nu acum, mai tîrziu, fără îndoială, o voi găsi; sau poate în cele din urmă luînd un cuvînt de aici, o idee din altă parte voi construi o carte imaginară.

Cu gîndul cercetător am urmărit romanul „Prins” al lui Petru Popescu. De fapt volumul îl citisem cînd a fost tipărit intii dată, dar cum adesea simți nevoia să recitesc o carte mai puțin pentru valoarea ei în sine, cît pentru surpriza de a te descoperi mai inteligent, mai critic pentru senzația unei autodepășiri, am parcurs textul încă o dată. Petru Popescu supune discuției problema morții. Imaginînd un caz limitat — un individ care știe că va avea de trăit foarte puțin fiind măcinat de un rău interior — scriitorul fortează psihologicul. El caută să pătrundă în sufletul condamnatului, să înțeleagă chinul său interior. Se nase întrebări. De ce să fie el alesul? Cum să privească scurtul răgaz dăruit de soartă? În fine, ce este moartea? Dar ajuns aici, scriitorul nu-și poate refuza o plimbare pe teritoriul filozofiei. Sînt pagini întregi, capitole de carte în care pulsul artistic moare. Fraza devine chinuță, cuvintele se incomodează reciproc. Efortul său de a rezolva problema într-un plan ideatic mai înalt actualizează acele momente, nu puțin în istoria gîndirii omenești, cînd o idee ce părea deschizătoare de drumuri se dovedea ulterior minoră. Petru Popescu este un citadin plin de sentimente. El înțelege orașul, îi ascultă bătăile de inimă și, atîta timp cît se menține la nivelul individualului, atîta timp cît nu distruge mirajul artistic, el scrie frumos.

CRISTIAN POPESCU

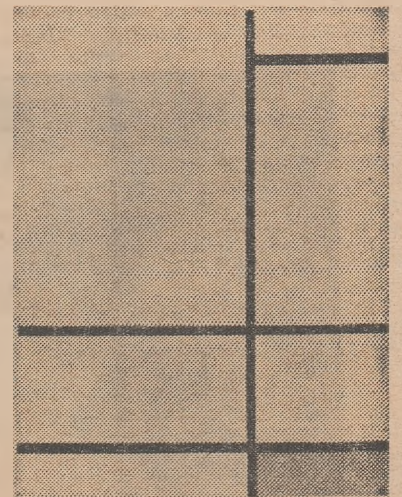
Sînt focuri...

Sînt focuri pe comori ce vezi că ard,
La ele-ncerci în van s-aprinzi țigara
De nu te tragi cumva din neamul bard
Și-n inimă n-ai zugrăvită țara.

Ca marinarul tatuat să fii
Cu rîurile, munții și cîmpia
În corpu-ți, pe țesăturile-i vie,
Și-n creier scris cu aur: România.

M. BENIUC

Mondrian

Compoziste

Antologia
„Tribunei”

Interferențe

«Adevăr dincoace de Pirenei, eroare dincolo» nu pare a se referi la nici o propoziție din cele pe care, în mod obișnuit, și le revendică știința. Științei îi place, dimpotrivă, să afirme ritos, și — dacă nu — în orice caz să subînțeleagă: «întotdeauna» și «peste tot», «în condiții similare» (mai mult: «identice»), se întâmplă lucrul cutare. De pildă: fierbe apa la 100 de grade Celsius. Rezultatele nu-i picură științei din imprezizibila, din înceata, din inșesizabila decantare a unei experiențe de viață difuze, grație căreia opiniile* prind contur. Nici nu-i cad plocon la acel nivel al realității (publice) la care, printr-un evasi-unanim consens minimal, se formează Opinia. (Între opinii și Opinie se stabilește, după cum se știe, un du-te-vino neîncetat, de natură să transforme problema priorității într-o problemă insolubilă, dacă nu de-a dreptul lipsită de sens. Căci dacă e adevărat că Opinia reprezintă un fel de totalizare de opinii despersonalizate, aparținându-ne deci tuturor împreună, de vreme ce nu mai aparțin nimănui în parte, nu e mai puțin adevărat că opiniile, la rîndul lor, departe de a răsări cu toatele din solul — îmbibat cu valori strict personale — al unor experiențe de viață ireductibile, reprezintă, de cele mai multe ori, simple preluări ușor particularizate din comuna sedimentare a Abstracției publice.) Nu, așadar, «experiența» acumulată la voia întâmplării, aici într-un fel, acolo într-altul, ci experimentul condus cu rigoare, pe baza unei ipoteze de lucru întemeiate, îi este caracteristic științei.

În fapt, nu întotdeauna așa se petrec lucrurile. Căci nu numai opiniile individuale și impersonala Opinie publică interferează, după cum am văzut; ci — cu cele dintii, dar mai ales cu cea de a doua — și știința, la rîndul ei. Pe de o parte, fiind marcată de ele**. Pe de altă parte, marcându-le prin toate «adevărurile științifice» preluate în mod curent, cu masivitatea lor reificată, la nivelul mentalității. (Însă, trebuie să precizăm, nu preluate în bloc. Nici, mai ales, cu propria lor întemeiere. Ci, cu întemeierea și cu motivarea — chiar dacă neștiute — proprii mentalității însăși; adică: selectate, adaptate; într-un cuvînt: utilizate, uneori în sensul cel mai plat și mai vulgar al cuvîntului.)

Dar nu inevitabilă interferență cu ceea ce nu este ea caracterizează în propriu știința modernă. Nu această servitute de fapt, față de un mediu din care răsare și de care nu se

poate descotorosi după cum dorește. Ci însăși dorința ei de a se constitui în afara acestui mediu al Opiniei, însăși încercarea ei de a se întemeia pe un teren care să-i fie propriu și care să-i permită, grație regulilor constringătoare (dar nu conținse) pe care singură și le impune și care, de altfel, îi și manifestă esența, să întoarcă în mod irevocabil spatele modului de constituire a Opiniei, care este consensul (ca o pură stare de fapt).

În actul de constituire a științei pe un teren propriu, cu constringeri pe care i le impune însuși criteriul în virtutea căruia se constituie ca știință, este inclusă o limpede proclamare a libertății ei față de opinii și de Opinie, față de argumentele de consens și față de argumentul de autoritate. Delimitarea ei de mentalitate (și de tot ce din mentalitate derivă) e cit se poate de netă. Inserția ei în universul uman al scopurilor (evident eteronomă în raport cu legea ei proprie de constituire) se stabilește la nivelul rezultatelor obținute (și utilizabile) sau, într-o anumită măsură, la nivelul orientării direcțiilor principale ale cercetării. Nicidecum la nivelul logicii ei interne, — care, de altfel, se autojustifică fără încetare, prin chiar eficacitatea cu care conduce pașii științei pe drumul căutării conexiunilor de tot felul ale vastului sistem articulat, numit univers.

Stăpînirea acestuia — și la ce altceva a țintit ființa umană cînd, sărindu-și oarecum peste propria-i umbră, a încercat să instituie, alături de sistemul manifestărilor ei nemijlocite, și autonom în raport cu el, sistemul științei? — este de altfel posibilă numai și numai în măsura în care, prin nestingherita, prin liberă desfășurare a ceea ce face ca știința să fie știință, complicata lui articulație devine progresiv cunoscută.

MIHAI ȘORA

* Oarecum întemeiate, firește; adică, avîndu-și undeva, foarte adînc, înfipte niște rădăcini al căror început se pierde, ca să spunem așa, în noaptea neștiinței (nicidecum a neștiinței).

** De aici legitimitatea unei discipline, științifică ea însăși, cum ar fi sociologia științei. «Zoon politikon», «ființă socială», savantul este în același timp (lucru care se uită adesea) și un om de carne și sînge. Psihismul lui își pune pecetea pe întregul domeniu de activitate care se numește, în zilele noastre, «cercetare». Psihologia investigației științifice își găsește aici un teren propriu și o legitimare.

Picasso

Artiștii

Sistemul actual al perfecționării personalului didactic din învățămîntul de cultură generală și obținerea gradului I

— Convorbire cu prof. univ. dr. docent DIMITRIE TODORAN, rectorul Institutului central de perfecționare a personalului didactic —

Red. Recentele documente de partid și de stat au impus modificări și în desfășurarea lucrărilor pentru perfecționarea personalului didactic. Prin ce se caracterizează sistemul actual de perfecționare?

D. Todoran. Învățămîntul de cultură generală dispune, în prezent, de un sistem unitar de perfecționare a educatoarelor, învățătorilor și profesorilor. Potrivit concepției care stă la baza acestui sistem, perfecționarea personalului didactic cuprinde studiul individual și documentarea științifică, activitatea pedagogico-metodică organizată la nivelul unităților școlare, activitatea de cercetare metodic-științifică, cursuri de informare științifică, metodic-pedagogică și ideologică pentru toate obiectele de învățămînt, cursuri de pregătire și perfecționare a cadrelor de conducere, îndrumare și control, cursuri pentru profesorii diriginți privind problemele educației comuniste, pregătirea pentru examenul de definitivare în învățămînt și pentru obținerea gradelor didactice.

Red. Cine realizează, practic, activitatea de perfecționare?

D. Todoran. Pentru profesori, activitatea de perfecționare are un caracter postuniversitar și este realizată prin catedrele de specialitate de la universități, institute de învățămînt superior de profil, Institutul central de perfecționare și filialele sale. Perfecționarea educatoarelor și învățătorilor se realizează de către inspectoratele școlare județene prin liceele pedagogice, cu sprijinul I.C.P.P.D. și al filialelor acestuia din Brașov, Cluj, Craiova, Iași, Timișoara.

Red. Ce durată au cursurile de perfecționare?

D. Todoran. Prin noul sistem de perfecționare, membrii corpului didactic din învățămîntul de cultură generală sînt obligați să participe în mod periodic la perfecționare, pînă la împlinirea vechimii de 25 de ani în învățămînt. Activitatea de informare științifică, metodic-pedagogică și ideologică pentru profesori, învățători și educatoare se desfășoară în două etape: o etapă de studiu individual și o etapă cu frecvență. Etapa de studiu individual are o durată de 2—3 ani, și precede cursurile cu frecvență, constînd din documentare și informare pe baza tematicilor și bibliografiei recomandate de către Institutul central de perfecționare a personalului didactic. Etapa cu frecvență are o durată diferențiată (de 20—30 de zile), în funcție de complexitatea problemelor care apar într-un domeniu sau altul al specialității.

Red. Ce modificări au intervenit în desfășurarea activităților pentru obținerea definitivării în învățămînt și a gradelor didactice.

D. Todoran. A fost elaborat proiectul unui nou Regulament de or-

ganizare și desfășurare a activităților pentru obținerea definitivării în învățămînt și a gradelor didactice, care normează toate aceste activități și în care cadrele didactice vor putea găsi toate lămuririle necesare.

Red. Intrucit peste puțin timp, între 3—10 ianuarie 1972, candidații la gradul didactic I vor susține lucrările metodic-științifice, vă rugăm să ne spuneți cum se va desfășura acest examen.

D. Todoran. Alături de susținerea lucrării de gradul I, în fața unor comisii formate pe specialități cei înscriși la acest examen urmează să susțină și o probă orală la obiectul „Probleme ale construcției socialiste”; tematica acestei discipline a fost trimisă inspectoratelor școlare județene pentru a fi difuzată celor interesați. Cei care n-au intrat încă în posesia ei, o pot solicita personal inspectoratelor respective.

În condițiile noi, așadar, obținerea gradului I implică trecerea cu succes a probei orale privind problemele construcției socialiste în republica noastră, susținerea argumentată și documentată a lucrării elaborate în vederea obținerii gradului și, în final, aprecierea activității didactice în clasă prin inspecția specială cu ultimele două calificative majore din sistemul de notare. Este evident că nu numai proba orală, ci și celelalte două „probe” sînt eliminatorii, deși, în principiu, primele două probe, dacă sînt apreciate pozitiv și corespunzător, rîmîn condițiile preliminare ale probei finale, adică ale inspecției speciale, efectuată de comisia instituită în acest scop de către I.C.P.P.D. și aprobată de sectorul învățămîntului de cultură generală din Ministerul Învățămîntului.

Intrucit există două probe, I.C.P.P.D. va lua măsurile necesare pentru ca în perioada amintită să eșalonneze în așa fel succesiunea probelor încît să se asigure o zi separată pentru fiecare din cele două probe. Pe temeiul cifrei totale a celor înscriși se vor grupa seriile de prezentare pe grupe de județe, iar această inseriere va fi comunicată, în timp util, inspectoratelor școlare spre a fi adusă la cunoștința celor cărora li s-a admis prezentarea la susținerea lucrării de gradul I.

Este poate util să mai amintesc că susținerea examenului de gradul I se face la cerere, că el, prin urmare, nu este obligatoriu și că nivelul exigențelor la care se desfășoară examenul este ridicat. Cei care vor să obțină acest grad trebuie să dovedească prin toată activitatea lor (didactică și extradidactică) că au o pregătire exemplară atît de specialitate cît și metodologică și pedagogică, că au preocupări de cercetare a realităților educaționale, că au dobîndit măiestria pedagogică necesară unui cadru didactic eminent al învățămîntului și că au o ținută etică și cetățenească ireproșabilă.

OCT. BUZESCU

Un portret pe săptămînă

IOAN ONACA
directorul Liceului „Mihai Viteazul” din Turda

CABINETUL DE ȘTIINȚE SOCIALE —

instrument al modernizării și creșterii
eficienței procesului instructiv-educativ

Dirjecțiile principale ale îmbunătățirii predării științelor sociale sînt predominant calitative, vizează mai ales modernizarea și creșterea eficienței procesului instructiv-educativ. Preocuparea de a realiza aceste direcții și cerințe, deosebit de importante pentru perfecționarea întregului învățămînt, polarizează în prezent eforturile tuturor școlilor și profesorilor, organizațiilor de partid și de tineret, Ministerului Învățămîntului și organelor sale. În cadrul acestor preocupări, un loc central îl are crearea cabinetelor de științe sociale și folosirea adecvată a cerințelor metodicii moderne.

Chiar de la început, cabinetele de științe sociale trebuie să fie așezate pe temelii solide, să fie organizate ingenios, cu o finalitate bine determinată.

Necesitate stringentă

Este un adevăr pe deplin verificat că școala modernă nu-și poate demonstra eficiența fără laboratoare și cabinete adecvate. Aceste instrumente de lucru devin, într-un anumit sens, măsura conectării procesului instructiv-educativ la exigențele epocii moderne, care, atît pe planul schimbărilor profunde din știință și tehnică, cît și al mutațiilor social-politice și ideologice adinci ce au loc pe arena mondială, nu se aseamănă cîtuiș de puțin cu epocile anterioare.

Cabinetul de științe sociale nu este o apariție episodică în instituția școlară, ci o necesitate stringentă, organic legată de exigențele înarmării politice și ideologice a tineretului. Cabinetul de științe sociale este menit să-l ajute pe profesor nu numai să lărgească aria problematică a cunoștințelor pe care urmează să le transmită elevilor, dar mai ales să fundamenteze temeiurile teoretice ale poziției partidului nostru față de procesele și fenomenele social-economice și politice din lumea contemporană.

Ceea ce este laboratorul de fizică pentru fizică, laboratorul de biologie pentru biologie etc., trebuie să fie cabinetul de științe sociale pentru însușirea filozofiei, economiei politice, socialismului științific, istoriei, cunoștințelor social-economice. Desigur, există un specific al diferitelor discipline, al transmiterii cunoștințelor și formării conceptelor, dar peste tot elevul trebuie învățat să gîndească. Apelul insistent la memorie, repetarea stereotipă a unor teze îndepărtează elevul de la participarea activă, îl transformă într-un simplu „consumator de concepte”, într-un receptor pasiv. Cabinetul de științe sociale trebuie să ducă la însușirea convingătoare a marxism-leninismului, la creșterea interesului pentru informația social-politică, pentru dezbateră punctelor de vedere controversate.

Cabinetele de științe sociale constituie o componentă a cerințelor noului sistem al predării științelor sociale. Conducerea școlilor, solicitînd ajutorul organizațiilor de partid, al profesorilor și unităților economice care patronază atelierele-școală, sînt datorate să facă tot ce este posibil, neprecupețind nici un efort, pentru crearea și intrarea în funcțiune a cabinetelor de științe sociale.

Conținut adecvat

La începutul acestui an școlar, cu prilejul vizitei la Universitatea din București, tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat indicații deosebit de prețioase cu privire la structura și conținutul cabinetelor de științe sociale: „Într-un fel, asemenea cabinete trebuie să fie adevărate muzee ale trecutului, prezentului și viitorului civilizației umane, gîndirii filozofice, să oglindescă lupta poporului nostru, tradițiile glorioase ale mișcării muncitorești din Româ-

nia, realizările din anii socialismului, să reflecte politica Partidului Comunist Român pe plan intern și extern, succesele în construirea societății socialiste multilateral dezvoltate”.

Pe baza acestor indicații, Secția de propagandă a C.C. al P.C.R. și Ministerul Învățămîntului au organizat un cabinet de științe sociale pentru învățămîntul de cultură generală, profesional și tehnic, în dorința de a contura cît mai bine exigențele și problemele de principiu ce se cer soluționate pentru crearea și funcționarea acestora. Ulterior cabinetul a fost dat Liceului „Al. Sahia” din Capitală, unde poate fi vizitat de toți cei interesați. Desigur, școlile nu trebuie să-l „copieze”. Sînt elemente care pot sau trebuie să existe în mai toate școlile, dar să ne ferim de șabloane. Fiecare școală trebuie să găsească o formă proprie, originală de organizare a cabinetului de științe sociale, cu un conținut adecvat.

Cu titlul de exemplu menționăm că în proiectul pentru amenajarea cabinetului de științe sociale — în prezent expus la Liceul „Al. Sahia” — au figurat 6 părți sau capitole:

I. Evoluția societății omenești. Apariția și evoluția omului. Evoluția uneltelor și a muncii; mari descoperiri științifice care au revoluționat forțele de producție. Direcțiile principale ale revoluției tehnico-științifice contemporane. Relațiile social-economice de-a lungul dezvoltării istorice.

II. Evoluția concepției despre natură și societate. Direcțiile fundamentale de gîndire și principalele școli reprezentative. Ilustrarea uneia sau mai multor teme din istoria gîndirii materialiste. Tradiții materialiste în gîndirea științifică românească. Marxism-leninismul — revoluție în gîndirea filozofică și social-politică. Contribuția P.C.R. la dezvoltarea gîndirii marxiste.

III. Contraste ale lumii capitaliste contemporane. Contraste economice: exploatarea clasei muncitoare și a țărănimii; dominația monopolurilor; decalaje economice etc. Contraste sociale: politica discriminatorie; șomajul; principalele grupe de contradicții etc. Contraste politice: divergențe politico-militare pe arena internațională și altele.

IV. Lupta poporului român pentru independență și suveranitate. Mari bătălii de clasă împotriva exploatarei și asupririi. Momente principale din lupta poporului pentru cucerirea și apărarea independenței țării. Răscoala țărănească. Apariția mișcării muncitorești; apariția partidului politic al clasei muncitoare; crearea P.C.R.; principalele momente ale luptei revoluționare conduse de partid în anii ilegalității.

V. Avîntul economiei românești. Principalii indicatori ai evoluției eco-

nomiei românești. Prevederile actualului cincinal. România în circuitul economic mondial. Creșterea nivelului de trai material și cultural. Învățămîntul și știința. Perfecționarea organizării și conducerii economiei.

VI. Politica externă a partidului și statului nostru. Principiile promovate de partid și statul nostru în relațiile internaționale. Activitatea P.C.R. pentru întărirea coeziunii și unității mișcării comuniste și muncitorești internaționale. Sprijinul moral, politic și material acordat de România socialistă popoarelor care luptă împotriva imperialismului, pentru apărarea și consolidarea independenței lor.

Deplină funcționalitate

În lumina exigențelor actuale, cabinetul de științe sociale este o roțiță importantă a unui angrenaj complex care trebuie să dispună de o orientare precisă, corespunzătoare. Cabinetul de științe sociale nu este o simplă expoziție de hirtie, iar sarcina actuală nu se rezumă la afișarea cîtorva panouri, a unor scheme sau grafice. Nu putem fi de acord nici cu transformarea cabinetelor în simple săli de lectură, sau biblioteci.

Cabinetul de științe sociale trebuie să aibă o deplină funcționalitate. În această sală — sau în aceste săli, cînd condițiile de spațiu permit amenajarea mai multor cabinete — trebuie să se desfășoare orele de științe sociale, să se dea consultații, să se facă informări politice, să aibă loc ședințele de cerc științific și chiar învățămîntul ideologic al profesorilor. La cabinet, elevul să găsească sprijinul necesar în completarea sau lărgirea cunoștințelor politice și ideologice, să poată citi cărți sau reviste adecvate, să poată medita mai adînc asupra unor probleme care îl interesează pentru formarea concepției sale materialist-dialectice despre lume și viață, să poată asculta — sau reasculta — o bandă de magnetofon pe care este imprimată o lecție sau o conferință foarte interesantă, să poată folosi diapozitivele pentru însușirea corespunzătoare a cunoștințelor.

Treptat vor trebui procurate aparatele și utilajele necesare (magnetofon, diascop, aparat de proiecție etc.). În fiecare cabinet va trebui să se găsească o machetă de întreprindere, o organigramă, hărți luminoase (de multe ori asemenea hărți pot fi confecționate prin eforturi colective, cu ajutorul profesorilor de fizică și al altor specialiști).

Deci, preocuparea de a crea de urgență, în perioada imediat următoare cabinetele de științe sociale, nu trebuie să ducă la superficialitate și pripeală. Ministerul Învățămîntului este convins că se cer mari eforturi colective. Pe plan central s-au luat măsuri pentru tipărirea unor grafice, scheme, diapozitive de utilitate generală, există preocupări pentru asimilarea unor aparate pe care industria noastră nu le produce încă și dotarea școlilor cu aceste aparate.

Principalele resurse ale înființării cabinetelor de științe sociale se găsesc pe plan local. Ca atare, fiecare școală trebuie să le pună în valoare, fără a scăpa din vedere că, o dată creat un asemenea instrument, cum este cabinetul, totul depinde de pregătirea profesorilor. Metodica predării științelor sociale va trebui și ea să se perfecționeze și să se adapteze noilor condiții de lucru.

GHEORGHE P. APOSTOL

Școala fără ziduri

Autoperfecționare

Sistemul național de perfecționare numără printre formele sale și pe aceea ireductibilă a perfecționării personale. Aceasta implică o investiție etică și creatoare ce ne apropie și ne întru-rește pe noi toți în înțelesul de noi înșine. De ce să nu credem că individual și personal sîntem responsabili de soarta tuturor florilor care înfloresc în univers?

Ne pasionează modelîndu-ne fiecare individualitate sinceră și sensibilă a prezentului dilatat, a omului cu ochi deschiși și mereu umbriți de gene de copil cînd privește înainte în timp. O individualitate înfînt perfectibilă.

Aparent insulară, o individualitate se inseriază revelator celor-

lalte prin marca ei de educație și autoeducație. Este notoriu de la o vreme că nu numai dascălii sînt educatori. Chiar expresii precum „mi-a fost elev” (cutare somitate), „mi-a fost profesor” (un bătrînel) încep să-și piardă efectul dacă încremenesc relația într-un paseism ieftin, dacă nu se justifică în evoluția actuală a celor ce ne-am fost și ne sîntem elevi și profesori fideli unor idealuri de fascinant progres.

Deodată cu învățămîntul științelor sociale, al ergonomiei, psihosociologiei muncii, al conducerii și organizării, deodată cu cercetarea operațională, perfecționarea relansează neîncetat printre permanente creșterea individualității, a personalității. Pînă a fi nevoie să așteptăm o întornată migrație a „calculatoarelor” către unanisman, îmbrățișăm zilnic soluția învățării, a perfecționării umane prin fața productivă, prin gîndul științific, prin sensibilitatea culturală, prin cunoașterea de sine.

DIN ACTIVITATEA CASELOR CORPULUI DIDACTIC

● DIMBOVIȚA

Îngroșate. Simbătă, 4 decembrie a.c., în prezența unui mare număr de cadre didactice din județ, s-a inaugurat Casa corpului didactic. La festivitatea de descădere au participat reprezentanți ai Comitetului județean de partid, ai Ministerului Învățămîntului, ai Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură, ai Inspectoratului școlar județean. După ședința plenară, a urmat o interesantă sesiune de referate și comunicări metodicostiințifice, desfășurată pe 11 secții.

● BOTOȘANI

Sesiunea de comunicări pe tema „Biologii botoșăneni și aportul lor la știința și economia națională”, organizată la 5 decembrie a.c. de către Casa corpului didactic în sala teatrului „Mihai Eminescu” din localitate, s-a bucurat de o numeroasă participare. Comunicările au fost ținute de profesori universitari din țară și de cadre didactice de specialitate din județ.

● CARAȘ-SEVERIN

Sala de spectacole a Casei de cultură din Reșița a fost gazda simpozionului „Școala fără ziduri”, manifestare de mare amploare la care au participat cadre didactice din localitate și din județ, reprezentanți ai unor inspectorate școlare și ai unor Case ale corpului didactic din țară. Lucrările simpozionului desfășurate în 14 secții au dezbătut probleme de mare actualitate privind valorificarea celor mai recente cuceriri ale științei și tehnicii contemporane în procesul instructiv-educativ.

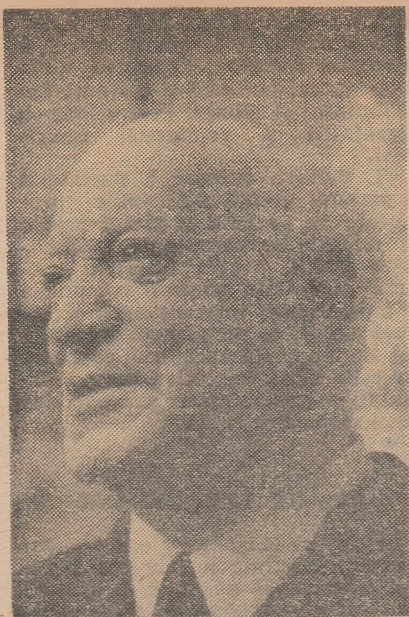
● DOLJ

Recent, Comitetul sindicatului din învățămînt din municipiul Craiova, în colaborare cu Inspectoratul școlar al județului Dolj și cu Societatea de științe filologice — filiala Craiova — au organizat în sala Centrului de științe sociale din localitate un simpozion de metodică cu tema „Modernizarea învățămîntului”.

Au participat numeroși profesori universitari, cercetători, cadre didactice din municipiu, care au ținut comunicări avînd ca temă folosirea mijloacelor audio-vizuale în predarea literaturii române, aplicarea metodei comparative în predarea literaturii universale în liceu, accentuarea laturii formative a lecției, mijloc de modernizare și de creștere a eficienței învățămîntului.

GH. ANCA

„...Pe plaja de la Ostanda, unde familia noastră își făcea vilegiatura la Marea Nordului, am cunoscut vântul, la nici patru ani, miracolul vântului. Mai bine zis am văzut, am luat în mine vântul... care, apoi, mi-a stăpinit copilăria și de care aveam să mă preocup — ce destin! — toată viața mea”.

Henri Coandă își deslușea, prin urmare, încă din fragedă vîrstă o pasiune cu care avea să se identifice: aceea a înălțării omului prin știință.

Cartea lui V. Firoiu — „Convorbiri cu Henri Coandă”, Editura „Albatros”, 1971 — realizată în mare măsură în urma unor discuții cu savantul, este tocmai de aceea, nu numai o incursiune în viața unui om de excepție, dar, în același timp, și o aventură în însăși lumea științei, uluitoare întotdeauna prin cei ce o exprimă exemplar. Am putea o numi, de asemenea, o frescă a mediului ambiant, de la noi și de aiurea, în care s-a format Henri Coandă. Și, cel puțin pentru paginile unde V. Firoiu reconstituie locuri și evocă mai ales oameni din generațiile ce l-au precedat pe învățatul de astăzi, volumul se apropie de literatura de ficțiune. După ce aflăm că familia marelui om de știință este atestată, istoric, din secolul 17 („un anume Vlădoianu Coandă, sălășluind la Strehaia, încă de prin anul 1630”), ceea ce îi conferă un adevărat blazon de stirpe, ne defilează prin față o întreagă galerie de personaje, parcă descinzînd din memorabilele nuvele: un Matei Coandă este străbunul haiducului Iancu Jianu. Străbunicul savantului, Costăchiță Coandă, e văr al lui Tudor Vladimirescu și bun prieten cu Petre Poenaru (locotenent de cancelarie al căpeteniei pandurilor). Bunicul Mihalache Coandă, negustor respectat și mare patriot, își donează recolta unui an pentru sprijinirea frontului, în timpul războiului de independență din 1877. Să amintim și episodul din vremea războiului din 1877, cu sergentul ce făcea incursiuni pe cont propriu împotriva turcilor, pedepsit cu 10 zile de carceră, dar și decorat pentru eroism de către locotenentul Constantin Coandă — tatăl inventatorului „farfuriilor zburătoare” de mai târziu. Sergentul buclucaș se numea... Alexandru Averescu, cunoscutul mareșal de mai târziu.

Mai aflăm din carte numeroase date în legătură cu părinții lui Henri Coandă: tatăl său, generalul, fost ministru și prim-ministru, el însuși remarcabil om de știință militară, se însoară cu fiica unui medic francez de renume, prieten cu Pasteur (și cu Vasile Alecsandri — pe atunci reprezentantul nostru la curtea lui Napoleon III, cu Alexandru Odobescu). Constantin Coandă îi cunoaște, de asemenea, pe Nicolae Grigorescu (pe front, unde, în 1877 își lua „pe viu” schițe de război, devenite după aceea pinze celebre), pe Brâncuși, ca și pe alții alți însemnați oameni de artă și știință ai timpului. Într-un asemenea mediu s-a format, și astfel de antecedente de familie a avut, savantul care face obiectul acestei cărți a lui V. Firoiu, deopotrivă de interesantă și antrenantă. Registrul stării civile însă îl consemnează venirea pe lume, la 7 iunie 1886, la fel de imposibil ca întotdeauna: „... sub numele de familie Coandă și prenumele Henri, de sex bărbătesc, din părinții Constantin, militar și Hayda, casnică”...

Micul Henri învață la Școala comunală „Petru Poenaru”, cu domnul

Ghenea și domnul Saru, dascăli pe care nu-i va uita: „în graiul străbunilor mei din Cimpia Dunării” — cum se confesează el astăzi, subliniind cu mîndrie sentimentele patriotice ale părinților săi, care nu s-au folosit de accesul ce-l puteau avea familiile „cu dare de mină” la școli cu predare în limbi străine. Își continuă studiile la Liceul „Sfîntul Sava” din București, unde însă nu strălucește — mai ales la... matematică și fizică! Pasiunea pentru matematică, indispensabilă viitorului savant, avea să i-o trezească, la Liceul Militar din Iași, profesorul-locotenent Papan, un român-macedonean, creionat memorabil de autorul cărții. (Fusese transferat aici de tatăl său, îngrijorat de evoluția nesatisfăcătoare la învățatură a fiului său în București.) Frecventează alte școli: cea de „ofițeri de artilerie, geniu și marină”, în Capitală, face un stagiu într-un regiment de artilerie, în Germania, este elev la Politehnica din Charlottenburg, studiază la Institutul Superior de Aeronautică din Paris — după ce admira, la Berlin, planourile inginerului Otto Lilienthal. Viltoarea vieții îl poartă la Haifa, apoi la Ispahan, Teheran, prin Tibet, Gobi, pînă la Pekin, ca și pe toate meridianele lumii mai târziu, pretutindeni făcînd cinstea genului românesc, pe care îl reprezintă. „Să faci avioane ca toată lumea, să le pui elice, așa, ca toată lumea” — i se spunea la uzinele din Bristol. Dar Coandă a construit acolo avionul cu reacție, pentru că el întrezărea cucerirea Cosmosului numai pe această cale, încă de pe atunci (1912). Acest părinte al dinamicii aplicate, ca și al primelor elemente de case prefabricate, inventator al „farfuriilor zburătoare” (1935) n-ar fi ajuns altfel să descopere efectul Coandă (procedeu și dispozitiv pentru devierea unui fluid într-un alt fluid), care stă — cum declară el însuși — „la baza unei sumedenii de realizări, mereu mai multe, tot mai variate, realizări ca: sisteme de propulsie subacvatică, construirea de elemente pneumatice adaptate în automatizare, la ajutoarele motoarelor cu reacție, în mijloacele de hipersustentație pentru aripile de avion, la aparatele cu decolare și aterizare verticală”...

În legătură cu aceste din urmă aparate, autorul cărții de care ne ocupăm i-a cerut ilustrului nostru savant câteva relații speciale. Transcriem crîmpele din conversația pe acest subiect:

— Da, farfuriile zburătoare sînt o realitate tehnică! În ultimul deceniu m-am ocupat și eu de realizarea farfuriilor zburătoare...

— Dv. personal ați proiectat un asemenea aparat de zbor?

— Vă pot răspunde că îl am chiar gata; e în plin lucru!

— Și pe cînd oare zborul de încercare?

— În ce mă privește, totul e gata. Acum, problema se află în faza execuției și s-ar putea ca, nu peste mult timp, întîiul avion-farfurie să aducă răspuns la această întrebare.

Nu poți să nu fii mîndru că un asemenea om de știință îți este contemporan și aparține poporului tău!

Cartea lui V. Firoiu se deschide cu un cuvînt înainte al academicianului Miron Nicolescu, de caldă prezentare, precum și cu o succintă trecere în revistă a activității științifice a lui Henri Coandă, datorată academicianului Elie Carafoli.

HRISTU CÂNDROVEANU

Uniunea națională a profesorilor din Anglia

Recent, o delegație a Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură din țara noastră, a făcut o vizită de studiu și un schimb de experiență în Marea Britanie, la invitația conducerii N.U.T. (National Union of Teachers).

Am avut posibilitatea să cunoaștem prin multiple căi, modul lor de organizare și manifestare, activitatea didactică și pedagogică din unitățile de învățămînt de diferite grade, contribuția lor la cuprinderea unui număr cît mai mare de elevi în școală și la pregătirea acestora în raport cu cerințele societății contemporane.

Uniunea Națională a profesorilor din Anglia (N.U.T.) cuprinde circa 250 000 de membri, ceea ce reprezintă aproape 75 la sută din profesorii încadrați în învățămîntul primar și secundar, unele cadre din învățămîntul universitar, o parte din studenții din colegii de membri asociați, un important număr de profesori pensionari, din Anglia și Țara Galilor, organizați în circa 650 asociații ale profesorilor. Alți 40 000 de profesori din colegiile de educație postliceală și din colegiile tehnice, cu care colaborarea a devenit permanentă sînt membri ai N.U.T. „prin înțelegere”.

O principală preocupare a N.U.T. este obținerea de la guvern și de la autoritățile locale a fondurilor necesare acoperirii salariilor profesorilor și dotării și dezvoltării bazei materiale a școlilor, asigurîndu-le astfel cadrelor didactice condiții de realizare profesională.

În luna noiembrie a acestui an, N.U.T.-ul a organizat o conferință specială dedicată luptei pentru menținerea salariilor la un nivel acceptabil, știută fiind politica guvernului englez de înghețare a salariilor, în timp ce costul vieții crește cu 13,7 la sută anual, iar chiriile reprezintă un sfert din salariu.

În programul de luptă al Uniunii pentru un învățămînt democratic stă înscris încă din anul 1943 extinderea școlii comprehensive. Prin definiție acest tip de școală este opus școlii bazate pe discriminarea socială și este considerată de reprezentanții sindicatelor profesorilor drept școala viitorului.

Încă din 1959 a fost lansată o chemare pentru crearea școlii comprehensive experimentale, elaborîndu-se planuri și metode de învățămînt mai strîns legate de cerințele vieții și de actuala dezvoltare tehnică, pornind de la ideea că elevii proveniți din familiile cu mijloace materiale reduse să poată fi cît mai rapid și mai rentabil încadrați într-un loc de muncă.

Învățămîntul general obligatoriu este alcătuit dintr-un curs primar împărțit în două cicluri: pentru copiii de la 5 la 7 ani (infants school) și pentru copiii de la 8 la 11 ani (junior school), care funcționează fie în același local, fie separat, și cursul secundar care cuprinde, în unități școlare de diferite tipuri (clasic, tehnic, modern), copiii de la 12 la 13 ani. Școala comprehensivă face parte din ultimul tip (modern). În această școală au acces toți copiii de a-

ceeași vîrstă de pe raza unui district, fără vreun examen de selecție.

Delegația noastră a vizitat o astfel de școală secundară Willesden High School, situată în Brent, unul din cele 32 districte ale Londrei, școală condusă de prof. Max Morris, vicepreședinte junior al N.U.T., prin al cărui intermediu am obținut informații cu privire la sistemul de organizare, planul de învățămînt, dotarea laboratoarelor, atelierelor și diversitatea profilurilor de pregătire tehnică-practică și artistică a elevilor. Din primul moment se impune atenției gradul de responsabilitate directă a conducătorului școlii și a fiecărui profesor și maestru pentru realizarea planului de activitate practică, în amenajarea, organizarea și conducerea claselor.

În prezent, între obiectivele înscrise pe agenda N.U.T., paralel cu extinderea școlii comprehensive, se numără prelungirea școlarității, astfel ca, începînd cu anul școlar 1972/73, învățămîntul primar să se termine la 12 ani, iar cel secundar la 16 ani. De asemenea, Uniunea insistă în continuare pentru desființarea examenului de selecție a copiilor de 11 ani, în condițiile cînd învățămîntul este general și obligatoriu de la 5—16 ani. În acest scop, prin asociațiile locale ale profesorilor, N.U.T. a organizat numeroase experimente, a angajat grupe de anchetatori sociali pentru a demonstra inconsistența acestei măsuri și necesitatea lărgirii accesului copiilor la școala secundară de toate tipurile.

Desigur, toate aceste acțiuni nu vizează fondul problemei, deoarece, indiferent de sistemul de învățămînt, asigurarea în practică a cuprinderii tuturor copiilor este determinată de contextul social-politic, de condițiile societății capitaliste, care infirmă speranța în deplina egalizare a șanselor și nu poate înlătura diferențierile de clasă, acestea țînînd, evident, de esența orînduirii sociale a statului capitalist. Nu întîmplător, directorul școlii din Brent, cartier muncitoresc al Londrei, ne vorbea de sarcina cea mai dificilă a școlii, asigurarea frecvenței.

Rămîne însă în atenția noastră experiența acestui tip de școală secundară, cu atît mai mult cu cît ne servește atît sub raportul diversificării pregătirii teoretice și tehnico-practice în funcție de aptitudinile și interesele elevilor, cît și sub raportul asigurării unui înalt grad de funcționalitate a spațiilor de învățămînt.

Schimbul de experiență a contribuit la o mai bună cunoaștere reciprocă a preocupărilor și obiectivelor pe care le urmăresc și realizează organizațiile sindicale ale profesorilor și, în același timp, la dezvoltarea colaborării noastre în viitor.

Interesul manifestat față de experiența școlii noastre și de problemele care preocupă în prezent sindicatele cadrelor didactice din România se va concretiza în curînd în vizita pe care o va întreprinde în țara noastră o delegație a Uniunii naționale a profesorilor din Anglia și Țara Galilor.

ELENA COJAN

Iser

Autoportret

O dată cu începerea trimestrului al II-lea al anului școlar 1971/1972, procesul de învățămînt va înregistra o nouă premieră pedagogică: transmiterea unor emisiuni de televiziune, care să poată fi recepționate și folosite în cadrul lecțiilor desfășurate în școală sau, cu un termen de specialitate, începerea televiziunii școlare integrate.

Fiind necesară o perioadă de pregătire și de acomodare a cadrelor didactice cu acest nou mijloc de învățămînt, se preconizează ca emisiunile de televiziune ce se vor transmite pentru anul școlar în curs, să aibă un caracter experimental. De aceea, ele se vor folosi numai la unele obiecte, începîndu-se cu biologia anului III la liceul de cultură generală.

Televiziunea, mijloc însemnat de comunicare în masă, are numeroase particularități prin care poate servi învățămîntul. Ținînd seama de experiența acumulată pînă acum, se pot identifica patru modalități principale, care delimitează, de fapt, tipurile de televiziune școlară. Astfel, ea se folosește: a) ca televiziune școlară completivă, în care se transmit emisiuni de completare a cunoștințelor ce pot fi recepționate de elevi fie individual, fie într-un cadru organizat, dar în afara orelor de școală; b) ca televiziune școlară integrată, în care emisiunile transmise prin programul național se integrează în orarul școlii, în programa școlară, în planul calendaristic și în economia lecției, fiind recepționate de elevi în clasă sub conducerea profesorului în timpul desfășurării lecției la obiectul respectiv; c) ca televiziune școlară substitutivă, în care emisiunile servesc învățămîntul fără frecvență și d) ca televiziune

școlară pentru perfecționarea pedagogică și de specialitate a cadrelor didactice.

Dintre aceste patru forme, cea care a dovedit o eficiență maximă în procesul de învățămînt este televiziunea școlară de tip integrat, deoarece, în acest caz, mesajul televizat intervine direct în sprijinul acțiunilor didactice pe care le realizează profesorul în lecție.

Lansată cu timiditate în unele țări, aplicată cu entuziasm exagerat în altele sau experimentată cu oarecare prudență, așa cum s-a făcut și în țara noastră prin laboratorul și studioul Institutului de cercetări pedagogice, televiziunea școlară de tip integrat și-a demonstrat atît virtuțile, cît și limitele. În prezent, s-au strîns suficiente date pentru a se formula principalele condiții în care televiziunea poate fi integrată optimal ca mijloc de învățămînt, condiții ce pot fi grupate în mai multe categorii:

1. Condiții legate de conținutul mesajului televizat care cere o selectare riguroasă și după criteriile bine precizate a părților din programa școlară ce necesită intervenția mijloacelor audio-vizuale. În acest sens, amintim lecțiile care cuprind cunoștințe abstracte, greu de conceptualizat, cele care necesită materiale greu sau chiar imposibil de procurat de o școală cu dotăție medie etc.

2. Condiții privind modalitățile de integrare a emisiunii în lecție și care pot fi apreciate din mai multe unghiuri de vedere. Astfel, ele pot depinde de pregătirea de specialitate și pedagogică a profesorului, precum și de cunoașterea prealabilă de către acesta a conținutului mesajului televizat; de asemenea, pot depinde de nivelul de cunoștințe sau de

pregătire pentru recepția audio-vizuală a elevilor; în fine, pot fi condiționate de felul în care este organizat procesul de învățămînt ca orar, număr de cabinete școlare și laboratoare, dotăție cu tele-receptoare etc.

3. Condiții în care se face recepționarea mesajului televizat și în care intervin aspecte ergonomice și tehnice.

4. Condiții în care este organizată valorificarea emisiunilor de către profesorul clasei și care poate îmbrăca diferite forme și procedee.

Avantajele pe care le-a demonstrat folosirea televiziunii integrate la diferite obiecte de învățămînt sînt mai mult decît promițătoare. Astfel, profesorii au putut folosi în clasă mesaje audio-vizuale de un nivel calitativ ridicat și corespunzînd în întregime conținutului programei școlare. S-a asigurat o recepționare simultană pe teritorii largi — și, deci, în numeroase unități școlare — a aceluiși mesaj audio-vizual, fapt care, în condițiile folosirii exclusive a filmotecilor regionale, este imposibil de realizat. În același timp, s-a redus mult din decalajul existent între tehnologia didactică folosită de profesorii din școlile bine dotate din orașe și cea din școlile din localitățile rurale mai îndepărtate, omogenizîndu-se, într-o oarecare măsură, nivelul de desfășurare a procesului didactic.

Pe temeiul aceluiași considerente, sperăm că televiziunea școlară integrată să însemne, totodată, și soluția realistă și economică pentru problema folosirii curente în practica școlară a mijloacelor audio-vizuale necesare întregului proces de învățămînt de cultură generală.

ALEXANDRU GHEORGHIU

Între intenție și realizare

Nu s-ar putea spune că emisiunile radiofonice din această săptămînă — ca de altfel și cele de pînă acum — nu s-au oprit asupra liceenilor noștri și tinerilor în general.

Adolescentul cu matricolă la mînă, tînărul acesta impetuos, cu viață bogată, trepidantă, cu preocupări serioase, dintre cele mai diverse, liceeanul însetat de cunoaștere, a fost eroul citorva emisiuni interesante, demne de toată atenția. Mă refer acum doar la una dintre ele.

Este vorba de binecunoscuta emisiune „Antena tineretului” care și-a cîștigat de drept o largă audiență în rîndul tuturor categoriilor de tineri.

Dedicată adesea în întregime elevilor, „Antena tineretului” a încercat uneori cu reușită certă să abordeze o arie de probleme apropiate sufletului adolescenților, care îi preocupă și care con-

stituie reperele existenței lor: școala, relația cu mediul social, activitatea pe șantierul muncii patriotice, timpul liber etc.

Asumîndu-și riscul să dea soluții la o problemă atît de complexă cu o arie de cuprindere atît de largă, reporterii au omis însă uneori un element hotărîtor.

În aparență, ceea ce se petrece de pildă în școală sau dincolo de porțile școlii pare simplu, ușor de demarcat printr-o linie tranșantă între alb și negru. Este util să privești televizorul, să citești o carte sau să vezi un spectacol; este interesantă, instructivă activitatea într-un cînaclu literar sau la un cerc tehnic, este deconectant, reconfortant un meci de fotbal. De asemenea, este aparent ușor să depistăm preferințele adolescenților de astăzi, motivațiile acestor preferințe.

Apreciînd interesul pentru abordarea unor probleme atît de serioase, faptul că sînt invitați să-și spună cuvîntul în această privință tinerii înșiși, subliniînd în general valoarea unor astfel de emisiuni, nu putem să facem abstracție de ceea ce lipsește însă multora dintre ele: temeinica fundamentare psiho-pedagogică. Absența unei profunde baze științifice pune sub semnul întrebării nu numai soluțiile educaționale propuse, dar este de natură să influențeze, oricît ar părea de ciudat, chiar și calitatea artistică a unei emisiuni în ansamblul ei. Pentru că lipsa unei fundamentări psiho-pedagogice duce la lipsă de naturalețe, la contrafacere, obiecții ce se pot aduce altor multe emisiuni ale căror eroi sînt tinerii.

MONICA VERDEȘ

Fără mîne cuțe

Continuă să ne mire penuria de idei a televiziunii în ceea ce privește viața școlară. Multe din emisiunile în care camera tv. colindă școlile în căutare de „subiecte” sînt pur și simplu ilustrative. Păcat că televiziunea, prin unii realizatori de emisiuni, pare a fi interesată în primul rînd de ea însăși și pe urmă de cei cărora li se adresează. A face o emisiune de dragul emisiunii, fără a beneficia de extraordinara forță de influențare a ecranului în favoarea noului este doar birocratie cu peliculă și bandă de sunet în loc de hîrtiță și creion chimic după ureche. Și doar ar fi atîtea și atîtea de spus, atîția și atîția oameni dornici să-și confrunte opiniile, să critice sau să laude anumite stări de lucruri strîns legate de viața și de activitatea lor profesională. Să luăm, de exemplu, nu mai departe de coloanele revistei, tot ce interesează în cea mai mare măsură mediul didactic, astăzi, cînd școala românească se află în plină prefacere innoitoare. Se lansează ideea foarte interesantă a în-

locuirii claselor școlii cu cabinete, laboratoare și ateliere, profesorii discută, elevii sînt curioși să afle ce o clipă mai devreme ce înseamnă acest (deocamdată) experiment, părinții... Televiziunea a făcut o discuție și... atît. În presă, în consiliul profesoral, în clase sînt discutate manualele școlare, cît sînt ele de bune, ce le mai lipsește... Nu ar fi bine să organizeze televiziunea o largă dezbatere a manualelor, debaterile la care să fie invitați în primul rînd profesorii, cei pentru care acestea sînt adevărate unelte mai bune, mai rele...?

Ar mai fi legătura școlii cu viața, organizarea timpului liber al elevilor, și de ce nu, al cadrelor didactice, greutățile primelor ore de predare ale celor mai tineri profesori, ultima oră a altora, reintîlnirile după 10, 20, 30, 40... de ani, „cazurile” dificile ș.a.m.d. Nu putem spune, respectînd adevărul, că micul ecran nu a făcut nimic în sensul acesta. A făcut însă prea puțin. Cum am mai scris, apar semne îmbucurâ-

toare și în programul de emisie, și chiar dacă prima emisiune „Tinerii despre ei înșiși” n-a rupt gura tirgului (poate și din cauza prea marelui dichis), inițiativa trebuie continuată. Pentru aceasta însă trebuie să se renunțe la un viciu fundamental de concepere a emisiunilor tematice: de ce ar fi necesar să fie susținută o emisiune numai de dragul ei, chiar și atunci cînd toată lumea (inclusiv realizatorii) își dă seama că și-a pierdut actualitatea sau e foarte slabă? Numai ca să fie respectată o anumită oră în planificare? Nu. Ora planificată își poate schimba emisiunea cu alta, mai bună (recent aceasta s-a întîmplat cu Bună seara fete! Bună seara băieți!). Numai pentru a menține un procent tematic în program? Nu. Mai ales că interesează mult mai puțin procentul din program și mult mai mult, imens, procentul de influențare educațională a telespectatorilor.

IULIAN NEACȘU

Concert Enescu

Concert susținut de elevi și absolvenți al Liceului de muzică „George Enescu” — sub acest titlu a avut loc duminică, 28 noiembrie a.c., în sala mică a Palatului R.S.R. un concert al cărui program a fost alcătuit din cele mai cunoscute lucrări ale lui George Enescu. Programul a debutat cu interpretarea piesei Bouree și a Sarambadei pentru pian de către elevul anului IV — Dan Poenaru. Partea I din Suita a II-a pentru vioară a fost interpretată de elevul Andrei Bădulescu care dispune de remarcabile calități muzicale, o frumoasă trăsătură de arcuș, un ton cald, plăcut. Cei doi absolvenți Florența Barbălat și Tudor Horia, care au interpretat Sonata în Fa diez minor pentru pian și respectiv o parte din Sonata a III-a în stil popular, s-au prezentat la un nivel remarcabil. Credem că pe viitor ar fi foarte bine dacă liceele de muzică și-ar prezenta în concerte pe cei mai înzestrați elevi: ar fi un bun prilej de a urmări evoluția celor mai tineri soliști vocali sau instrumentiști încă de pe băncile școlii.

În partea a doua a programului, orchestra liceului a interpretat emoționantul preludiviu la unison din Suita I și binecunoscuta Rapsodie a II-a în Re. Profesorul Ion Drăcea s-a dovedit a fi un bun pedagog pentru formarea instrumentiștilor de miine.

STELIAN PIHULEAC

Pictură dobrogeană

Profesorul pictor CONSTANTIN GAVENEA, din Tulcea, este de multe decenii un statornic îndrăgostit de tot ce aparține pămîntului dintre Dunăre și Mare.

După o serie de expoziții — sub egida Uniunii Artiștilor Plastici — la Tulcea, Iași, București, Galați, Constanța, Macin, Eforie Nord, Mangalia, Sulina și Medgidia, pictorul revine în București și expune în sala „Amfora” 40 de acuarele, care oglindesc peisajul tulcean, cu portul, Delta, poezia Dunării, oamenii și așezările de pe cuprinsul nordic al Dobrogei. În tablourile „Construcții în port”, „Pe falză”, „Frigoriferul piscicol”, „Peisaj nou în port”, „Însemnăr. pe Dunăre”, „Hotelul turistic”, „Dealuri dobrogeane”, „Apus de soare pe Dunăre” ș.a. sînt evidente aspectele noi în aceste locuri, cu activitatea febrilă a construcțiilor ce se întîlnește la tot pasul. Artistul nu copiaza natura, ci o interpretează cu o deosebită sensibilitate așa cum o simte și gîndește compozițional și cromatic, eliminînd detaliile inutile, redînd specificul acestor locuri.

G. D. SEREA

Spectacole pentru elevi

Consemnam într-unul din numerele noastre trecute inițiativa Teatrului Național „Matei Millo” din Timișoara, de a prezenta spectacole pentru elevi și de a organiza un teatru școlar. Săptămîna aceasta ne-au parvenit noi vești despre preocupările teatrelor pentru educarea micilor spectatori.

Teatrul Național „I. L. Caragiale” din București a pregătit pentru elevi spectacolul „Comedia paiațelor”, care reunește cîntecele comice de Vasile Alecsandri. Marți, 7 decembrie a.c., spectacolul a fost prezentat elevilor de la Liceul „Matei Basarab”, iar astăzi, sîmbătă, va fi vizionat de elevii Liceului „Dimitrie Cantemir”.

Este laudabilă, de asemenea, inițiativa Teatrului de stat din Arad de a organiza într-una din sălile sale („Studio-197”) matinee literar-artistice pentru elevi și tineret. În program sînt prevăzute: un recital „Mihai Eminescu”, un recital de poezie contemporană românească la care își dau concursul, pe lingă actori, scriitorii localnici și invitați din alte centre, simpozioane pe teme de etică, de politică internă și internațională, susținute de juriști sau cadre didactice de prestigiu etc.

VASILE MIHAILESCU

„Nepoții pandurilor”

Școala generală din Băicoi-Liliești (director Florian Biolănescu, comandant instructor, inv. Elena Dumitrescu) a organizat o expediție-lectie: „Nepoții pandurilor”, cu o durată de 6 zile. Interesul instructiv-educativ al acțiunii este ușor de înțeles. Ceea ce este și mai important însă, e o altă inițiativă a „expedicionarilor”: evocarea pe scena Casei de cultură din localitate, a etapelor celor mai de seamă ale excursiei. În acest fel, peste 200 de elevi din Băicoi și din Ploiești au trăit, la rîndul lor, emoția unei acțiuni la care n-au participat direct, dar pe care și-au putut-o imagina astfel, uneori chiar în impresionante detalii.

C. HRISTU

Surse informaționale

Deși Biblioteca centrală pedagogică ființează de peste un deceniu, se pare că mai sînt cadre didactice și unități școlare în căutarea de material bibliografic pe care îl solicită la foruri cu totul neîndicate în loc să se adreseze de la început bibliotecii. Reamintim sau aducem la cunoștință — după caz — că Biblioteca centrală pedagogică pune la dispoziția personalului didactic din Capitală și din provincie — pentru consultare în sălile de lectură sau prin imprumut direct și prin poștă — un bogat fond de publicații, cărți și reviste românești și străine, atît din domeniul pedagogiei, cît și din domeniul disciplinelor predate în învățămînt.

Colecțiile cuprind tratate, cursuri și manuale, studii și articole utile pentru informarea la zi a personalului didactic, dar și pentru pregătirea examenelor de grad didactic sau pentru elaborarea de lucrări de specialitate.

Însemnăți-vă, deci, în agendă, adresa: BIBLIOTECA CENTRALĂ PEDAGOGICĂ, str. Zalomit nr. 12, BUCUREȘTI, Of. poștal L.

Marea familie din lumea micro — mecanicii

- Lucrări la nivelul cel mai înalt al tehnicii
- Semnificative opțiuni profesionale
- O trăsătură de unire între tehnică și matematică

Un experiment, ciștigînd continuu în amploare și în profunzime, atrăgea în mod deosebit atenția, încă de acum patru ani, asupra modalităților deosebit de eficiente utilizate de colectivul didactic al Liceului „George Enescu” din Sinaia în pregătirea elevilor pentru viața de producție. Acum, cînd munca și-a dobîndit în toate planurile de învățămînt locul de principală disciplină școlară, această experiență de avangardă dobîndește semnificații deosebite.

Ceea ce surprinde și pare, la înția vedere paradoxal, este că orientarea tehnico-productivă a elevilor s-a făcut de la început prin executarea unor lucrări micromecanice de înaltă precizie în cadrul Uzinei de mecanică fină din localitate, una dintre unitățile moderne ale industriei noastre metalurgice care produce veritabile bijuterii ale tehnicii, la care precizia de execuție este de ordinul micronilor.

— În fapt, nimic paradoxal — precizează prof. Constantin Rapcea, directorul școlii. Uzina, care este de mulți ani „beneficiara” noastră, avînd înscriși cîteva sute de muncitori în cadrul secției serale, ne-a prezentat planurile dezvoltării sale în perspectiva anilor viitori. S-a re-

levat, îndeosebi, faptul că lucrările la principalul produs — pompele de injecție — necesită muncitori cu o pregătire teoretică și tehnică de bază mai înaltă decît aceea a absolvenților a opt clase. În același timp, am constatat că profesiile exercitate în cadrul uzinei, prin complexitatea și tehnicitatea lor, pot constitui un factor puternic de atracție în orientarea profesională a viitorilor absolvenți. Cîmpul de forță al acestor două inițiative convergente a fost indicația conducerii partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu personal, ca fiecare școală să reprezinte o pepinieră de cadre pentru dezvoltarea neînteruptă a localității și județului în care funcționează.

Activitatea începută acum patru ani cu cîteva grupe de elevi a cuprins majoritatea claselor școlii generale de 10 ani și, începînd din acest an, a atras în cadrul ei un procent însemnat dintre elevii de liceu. Practica desfășurată la început, pe grupe, în diverse secții ale uzinei, a fost comasată într-un atelier-școală cu plan de producție, chiar în incinta întreprinderii; se duc tratative, în stadiu foarte avansat de perfecționare, pentru realizarea a încă unui atelier-școală modern în complexul de practică de lîngă liceu,

Desigur, elevii au adus prin munca lor venituri importante întreprinderii; atestă acest fapt numeroase scrisori elogioase trimise școlii de conducerea uzinei pentru înaltul simț de răspundere, priceperea în muncă și contribuția efectivă la îndeplinirea planului de producție adusă de elevii din grupele conduse de maistrii-instructori Alexandru Istrațoiu și Vasile Roth. Mai remarcabil — și prefigurînd o tendință înaintată a învățămîntului nostru — este faptul că anul acesta, cînd activitățile tehnico-productive abia pătrundeau în majoritatea școlilor, totalitatea absolvenților clasei a 10-a generale din cadrul Liceului „George Enescu” intrau în producție, chiar în secțiile și specialitățile în care efectuaseră practica.

Tradițiile unor familii care s-au legat în întregime de activitatea unei cetăți industriale au constituit substanța generoasă a numeroase reportaje publicate în presa noastră. La Uzina de mecanică fină Sinaia acest fapt, remarcabil în alte părți prin caracterul său de excepție, se circumscrie sferei obișnuitei: sînt zeci de familii care numără cîte 2, 3 și chiar 4 membri în colectivul uzinei, iar prin această largă acțiune pregătirea tehnică și productivă — orientarea profesională în care con-

lucrează strîns întreprinderea cu școala, numărul familiilor uzinei s-a ridicat în anii următori la cîteva sute. În fapt, încă de pe acum, școala este inclusă în familia muncitorului rească puternică și unită a uzinei.

Contactul cu tehnica în una dintre cele mai moderne ipostaze ale ei — mecanica de înaltă precizie — manifestă valențele pozitive nu numai în formarea pentru viața de producție și în pregătirea integrării sociale a absolvenților, ci și în activitatea cotidiană a școlii. Priceperile practice ale elevilor se concretizează în numeroase aparate originale intrate recent în dotarea laboratoarelor de fizică, de chimie și științe biologice, în instalația aproape terminată a noului laborator genetic.

Evidența opțiune tehnice a Liceului „George Enescu” are un caracter pondent deplin în studiul științelor exacte și nu numai în acesta. Menționăm însă la loc de frunte matematica, pentru că în clasamentul concursului inițiat de „Gazeta matematică” și încheiat anul acesta, școala din Sinaia s-a clasat pe primul loc. Este o dovadă, pe deplin semnificativă, de polivaloare.

H. LEREA

Eleve în salopetă

La unitatea nr. 11 a Combinatului de confecții și tricotație București, elevele Liceului „Nicolae Bălcescu” intră cu legitimație, la fel ca fiecare muncitoare de-acolo. Mi-a răsunat în urechi faptul acesta, remarcînd într-o zi cînd venisem să mă interesez de practică. Erau la poartă. Un grup mare, de vreo 30—40 de fete, prezentau la cererea portarului un cartonaș cu fotografia lor, pe care scria „elev-practicant”. Îl întindeau firesc, de parcă făcuseră acest lucru de ani și ani, și cred că nu mi s-a părut, cîteam în gestul acesta și puțină mîndrie. Dincolo de respectarea unor norme obligatorii de organizare internă, de disciplină a muncii, investirea elevelor cu legitimații pentru intrarea în fabrică atestă seriozitatea deosebită cu care întreprinderea amintită privește această problemă pe care învățămîntul nostru o situează în centrul preocupărilor sale, faptul că practica elevelor a fost integrată în viața fabricii, în circuitul său productiv.

Că este așa, m-am convins deplin, asisfînd la activitatea pe care o desfășoară elevele în sectoarele întreprinderii.

S-a pornit de la ideea că o practică serioasă nu se poate desfășura decît în grupe mici de eleve, astfel încît maistrul, șeful atelierului sau al secției să aibă posibilitatea unei îndrumări reale, a unui ajutor individual apropiat, permanent. Împărțite în grupe de cîte 6, elevele, conform unui grafic, trec prin fiecare atelier și secție, pentru a cunoaște întregul flux tehnologic.

La secția de croit — o încăpere mare cu mese lungi — maistra Niculina Mara este înconjurată de un grup

de eleve. Sînt toate îmbrăcate în halate, și cu greu le deosebești de lucrătoarele fabricii. Maistra explică tehnica croitului. Are în față zeci de tipare pe care le prezintă ucenicilor sale. Toate sînt numai ochi și urechi. Este prima operație pe care o învață.

Aceeași solicitare din partea maistrilor, a muncitoarelor, a tuturor celor ce lucrează la fabrică am întîlnit-o în fiecare loc de muncă. Cele cîteva luni de practică au însemnat pentru eleve un progres serios în arta croitoriei. Cele mai multe și-au însușit nu numai termenii de specialitate și-i folosesc cu competență în discuțiile curente, dar și o serie de operații pe care sînt lăsate de acum să le efectueze singure.

Dar, marea lor satisfacție, mărturisită aproape de fiecare, este că după doar cîteva luni de practică își pot confecționa singure o serie de obiecte de îmbrăcăminte.

Silvia Grigoriu, o fată înaltă, cochetă, îmi spunea că fusta și bluza cu care e îmbrăcată și le-a lucrat singură, după un model și un tipar învățat la orele de practică. Alta, Mhae'a Vartic, are începută o rochie. Și-o trage singură la mașină și asta a învățat aici, în fabrică.

Am stat cîteva ore în mijlocul elevelor, privindu-le cum lucrează. Aplecate peste lucrul lor, își făceau treaba cu conștiinciozitate, cu migală, convinsă că fac un lucru util, care le va folosi oricînd.

Intr-altă parte, la Covasna, fetele — de data aceasta eleve mai mici, în clasele I—III — realizează la orele de

practică adevărate obiecte de artă. Au amenajat în școală un atelier de țesătorie în toată puterea cuvîntului, cu războaie de țesut mecanice și manuale, cu ghergheluri. Tradiția de veacuri a Covasnei, a părinților lor, — acea străveche îndeletnicire a țesutului covoarelor și a stofelor — este prelucrată și de finăra generație. În atelierul școlii se țes acum metri întregi de țesături, carpețe multicolore, covoare cu modele dintre cele mai complicate. Sufletul acestui atelier este maistra Vajna Lenke, adevărată artistă în meseria sa. S-a zbatut să creeze acest atelier pentru ca să poată învăța fetele ceea ce știe ea să facă. Pentru aceasta le pune la dispoziție modele, creează împreună cu ucenicele sale altele noi, mai frumoase, mai iscusite. A făcut rost, cu sprijinul conducerii școlii, al cooperativei „Arta manuală” din localitate de materia primă pentru lucru. De cîva timp, școala a făcut chiar contract cu cooperativa pentru livrarea unor produse realizate de eleve. Banii dobîndiți vor folosi pentru noi materii prime, pentru extinderea atelierului. La sfîrșitul vizitei, maistra Vajna Lenke m-a invitat să-i văd atelierul peste un an. „Nu-l veți recunoaște. Vreau să fac din el o adevărată fabrică cu secții de țesut, de croitorie, de artă aplicată. O fabrică a cărei producție poate fi valorificată, să poată concura cu cele pe care le avem în județul nostru”.

Sînt sigură că Vajna Lenke va realiza acest proiect al său.

M. ROBEA

Profesia mea

Centrul de cercetare pentru problemele tineretului și C.C. al U.T.C. cu concursul Ministerului Muncii, Ministerului Învățămîntului și al Comitetului municipal București al U.T.C. au întreprins, cu doi ani în urmă, o cercetare amplă care a urmărit aspectele orientării școlare și profesionale a elevilor școlilor generale și ai liceelor de cultură generală din București și din județele Ilfov, Olt, Teleorman și Vâlcea. În prima etapă a investigației (anul școlar 1969—1970) au fost culese date de la circa 2.500 de elevi, iar în cea de a doua etapă (anul școlar 1970—1971) s-a repetat chestionarea elevilor din Capitală, care în etapa precedentă urmau cursurile clasei a VIII-a.

Cercetarea elaborată de un colectiv cuprinzător — format din pedagogi, sociologi, psihologi — a urmărit cunoașterea opțiunilor școlare și profesionale ale elevilor, a unor aspecte ale motivațiilor pentru opțiunile exprimate, a influenței diferiților factori educativi, a raportului dintre cunoștințe, aptitudini și idealul profesional personal, a rolului activităților practice desfășurate în școală, familie, Organizația pionierilor și U.T.C.

Lucrarea: „Profesia mea” scoate în evidență o serie de fenomene prietoare la desfășurarea procesului de orientare școlară și profesională, la modul de realizare a acestei orientări. O lucrare utilă care merită a fi consultată.

R. M.

PLANUL

DE

ÎNVĂȚĂMÎNT

al liceului de cultură generală

1. Planul de învățămînt al liceului de cultură generală, aprobat prin Ordinul ministrului învățămîntului nr. 2308 I.XII.1971, se va aplica integral, la toți anii liceului, începînd cu anul școlar 1972—1973.

2. Aplicarea integrală a planului de învățămînt necesită, pentru anul școlar 1972—1973, următoarele tranziții:

a) la anul III — ambele secții — în cele 2 ore prevăzute pentru Filozofie se va studia **Economia politică**;

b) la anul IV — secția reală — se va studia **Filozofia și socialismul științific**, în cîte 2 ore săptămînal, cele două ore adăugîndu-se la numărul total de ore săptămînal;

c) la anul IV — secția umanistă — se va studia **Filozofia și socialismul științific** în cîte 2 ore săptămînal (în ora repartizată în plan Istoriei literaturii universale — care nu se mai studiază în acest an, întrucît acest obiect s-a predat în anul școlar 1971/1972 în anul III; cealaltă oră necesară se adaugă la totalul de ore săptămînal prevăzut în plan).

3. La liceele cu predarea în limbile naționalităților conlocuitoare se va aplica, de asemenea, același plan de învățămînt, cu precizarea că se include predarea literaturii materne în cîte 3 ore săptămînal la fiecare an de studiu.

4. Activitățile facultative, la alegere, vor fi organizate numai în funcție de interesele și opțiunile elevilor. Elevii pot opta pentru o singură activitate în limitele 1—3 ore săptămînal, două activități în formulele 1+1 ore, 2+1 ore sau 1+2 ore sau trei activități în formula 1+1+1 ore. Se va ține seama, în mod obligatoriu, de prevederea din plan cu privire la constituirea grupelor. Ministerul Învățămîntului va elabora îndrumări care să orienteze munca profesorilor în cadrul activităților facultative.

Nr. crt.	Obiectele de învățămînt	I.	Secția reală			Secția umanistă		
			II	III	IV	II	III	IV
I.	1. Literatura română	3	3	3	3	3	3	3
	2. Limbile moderne*)	4	3	3	3	4	4	4
	a) Limba modernă studiată în continuare	(4)	(3)	(3)	(3)	(2)	(2)	(2)
	b) A doua lb. modernă	—	—	—	—	(2)	(2)	(2)
	3. Limba latină	1	—	—	—	1	1	1
	4. Istoria universală	—	—	2	—	2	2	—
	5. Istoria României	—	—	—	3	—	—	3
	6. Economia politică	1	1	—	—	1	—	—
	7. Socialismul științific	—	1	—	—	1	—	—
	8. Filozofia	—	—	2	—	—	2	—
	9. Psihologia și logica	—	—	—	1	—	—	1
	10. Istoria literaturii universale	—	—	—	—	—	—	1
	11. Matematica	4	5	5	4	2	1	—
	a) Algebra	(2)	(2)	—	—	(1)	—	—
	b) Geometria plană	(2)	—	—	—	—	—	—
	c) Geometria în spațiu și trigonometria	—	(3)	—	—	(1)	—	—
	d) Geometria analitică	—	—	(1)	—	—	—	—
	e) Elemente de algebră superioară	—	—	(1)	(1)	—	—	—
	f) Elemente de analiză matematică	—	—	(3)	(2)	—	(1)	—
	g) Elemente de teoria probabilităților și statistică matematică	—	—	—	(1)	—	—	—
	12. Fizica	3	3	3	3	2	2	2
	13. Chimia	2	2	2	2	2	2	2
	14. Științele biologice	2	2	2	2	2	2	2
	a) Filogenie și paleontologie	(2)	—	—	—	—	—	—
	b) Elemente de anatomie și fiziologie comparată	—	(2)	—	—	(2)	—	—
	c) Reproducerea și ereditatea	—	—	(2)	—	—	(2)	—
	d) Biologie generală și umană	—	—	—	(2)	—	—	(2)
	15. Geografia	—	2	—	2	—	2	2
	a) Geografia economică a lumii	—	(2)	—	—	—	(2)	—
	b) Geografia R.S. României	—	—	—	(2)	—	—	(2)
	16. Muzica	1	—	—	—	1	—	—
	17. Educația fizică	2	2	2	1	2	2	1
	18. Dirigenția	1	1	1	1	1	1	1
II	19. Pregătire tehnică productivă**)	6	6	6	6	6	6	6
	a) Desen tehnic	(1)	(1)	—	—	(1)	—	—
	b) Practica productivă	(5)	(5)	(6)	(6)	(5)	(6)	(6)
TOTAL ORE SĂPTĂMÎNAL LA OBIECTELE DE ÎNVĂȚĂMÎNT		30	31	31	31	30	30	29
III	20. Activități suplimentare obligatorii***)	2	2	2	2	2	2	2
	a) Ansamblul coral sau activități sportive	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)
	b) Pregătirea tineretului pentru apărarea patriei	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)
TOTAL ORE OBLIGATORII SĂPTĂMÎNAL		32	33	33	33	32	32	31
IV	21. Activități facultative la alegere****)	de la 1—3 ore						
	A. Secția reală:							
	— Matematica							
	— Fizica							
	— Chimia							
	— Biologia							
	— O limbă modernă							
	— Istoria universală							
	— Istoria literaturii universale							
	— O disciplină artistică (pictură, sculptură, instrument muzical, estetică industrială etc.)							
	B. Secția umanistă:							
	— O limbă modernă							
	— Literatura română							
	— Istoria literaturii universale							
	— Matematica							
	— Lingvistica							
	— Geografia							
	— Sociologia							
	— O disciplină artistică (pictură, sculptură, instrument muzical, estetică industrială etc.)							

*) Predarea limbilor moderne se va face prin scindarea clasei în două grupe.

**) Lucrările practice în atelier se vor efectua pe grupe de cel puțin 15 elevi din aceeași clasă, din clase paralele sau din clase imediat următoare (maximum două grupe de clasă).

***) Activitățile sportive și ansamblul coral la anii I—IV sînt activități la alegere, obligatorii și intră în norma profesorilor. Pentru activitățile sportive se acordă cîte 1 oră pe săptămîină pentru fiecare clasă la anii

I—IV. Ele se desfășoară pe grupe de 10—15 elevi selecționați dintr-o singură clasă sau din întreaga școală. Ansamblul coral se va organiza cu elevii anilor I—IV pe grupe de 2—3 clase, în cîte 2 ore, la interval de 2 săptămîni.

****) Activitățile facultative, la alegere se vor desfășura pe grupe de cel puțin 15 elevi din aceeași clasă, din clase paralele sau din clase imediat următoare. Orele respective vor fi incluse în norma profesorilor.

Inițiative orădene

Comitetul sindicatului de învățămînt din municipiul Oradea a inițiat în acest an școlar un vast plan de acțiune în vederea organizării și dotării atelierelor-școală. În acest sens, organizațiile sindicale din școală, sub îndrumarea permanentă a organizațiilor de partid, au stabilit o strînsă colaborare cu sindicatele întreprinderilor care patronază școlile și care au contribuit la utilizarea atelierelor.

În funcție de necesitățile economice locale și de perspectivă, în școlile municipiului nostru s-au înființat ateliere de producție, profilate pe tîmplărie, lăcătușărie, electrotehnică, artizanat etc. Membrii de sindicat din școli, acționînd cu întreaga lor putere de muncă, au contribuit la organizarea atelierelor, la dotarea lor, la repararea și completarea necesarului de utilaje.

Printre organizațiile preocupate să transforme școala într-un adevărat șantier al muncii sînt cele de la școlile nr. 2, 4, 7, 8, 10, 14 și de la liceele nr. 2 și 4, unde funcționează ateliere bine utilizate, care produc în serie obiecte vandabile.

În atelierele școlilor generale nr. 4 și 8 se realizează din fier forjat biblioteci și obiecte de artizanat. La Școala generală nr. 7, elevii lucrează produse de marochinărie. Școala generală nr. 10 este specializată în producerea materialului didactic, iar Liceul nr. 4 execută covoare orientale pentru cooperativa „Artă crișană”. Elevii Liceului nr. 2 confecționează și asamblază jucării și obiecte de uz casnic din material plastic.

Cu sprijinul întreprinderilor, al organizațiilor sindicale și al comitetului de părinți sînt în curs de amenajare noi ateliere-școală la Liceul „Emanuel Gojdu” și la Liceul „Alexandru Moghioroș”.

Sindicatelor și conducerile uzinei „Înfrățirea”, ale fabricii de mase plastice „Viitorul”, ale fabricii de blănuri „1 Mai”, ale întreprinderii textile „Crișana”, ale fabricii de încălțăminte „Solidaritatea”, ale cooperativei „Artă crișană” și „Tricotextil”, au răspuns cu promptitudine chemării de a-și aduce contribuția la înzestrarea atelierelor școlare, de a le asigura elevilor asistența tehnică necesară.

Lărgind în continuare și mai mult formele de colaborare cu sindicatele întreprinderilor din municipiul nostru, cu organizațiile de tineret, organizînd schimburi de experiență între școli și sprijinind împreună cu inspectoratul școlar perfecționarea de specialitate a instructorilor-maștri, organizațiile noastre sindicale vor reuși să aducă o contribuție efectivă la educarea tineretului școlar în spiritul dragostei de muncă și să le dezvolte aptitudini pentru calificarea și integrarea imediată în producție.

ARON SABAU

În curînd

va apare în supliment
la revista noastră

broșura:

PROGRAMELE

concursului

de admitere

în liceu

pentru anul școlar

1972—1973

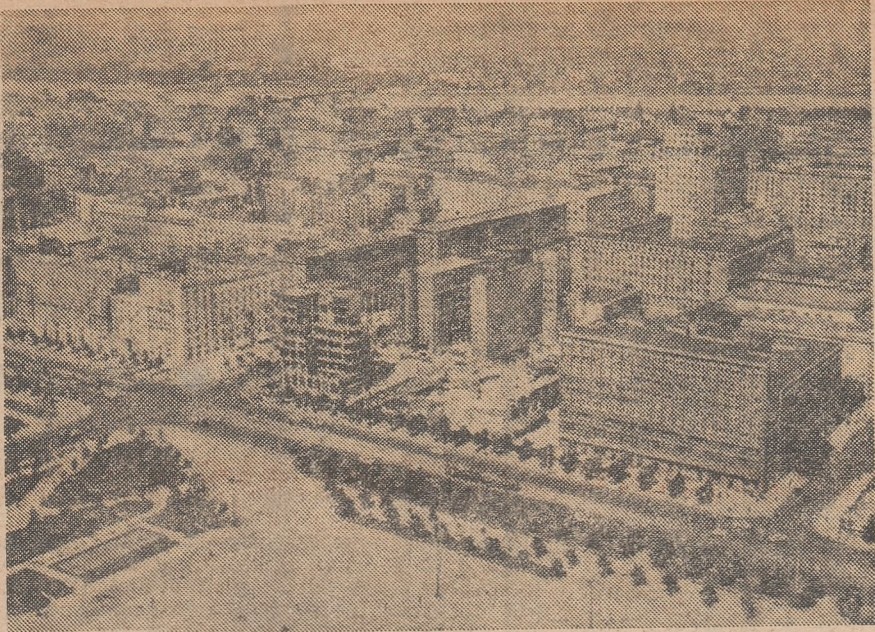
Broșura poate fi procurată

de la toate debitele

și centrele de difuzare

a presei

VARȘOVIA

Piața culturii și științei

POLONIA AZI

Năzuința spre mai bine a poporului polonez, în sensul ei cel mai nobil, și-a găsit zilele acestea expresia în analiza-program prilejuită de Congresul al VI-lea al Partidului Muncitoresc Unit Polonez, care a înfățișat liniile concrete de dezvoltare și înflorire continuă a Poloniei noi.

Lăsând în urmă o frământată și, uneori, dramatică istorie, poporul prieten, care a dat lumii pe Nicolas Copernic și Marie Curie Skłodowska, pe Frederic Chopin și Adam Mickiewicz, — și atîtor popoare, luptători pentru libertatea și dreptatea lor socială, ca Tadeusz Kosciuszko sau Jan Henryk Dąbrowski — construiește cu succes viața liberă, în care își vede realizate idealurile sale umanitare cele mai alese.

Drumul nu a fost și nici nu este desigur ușor, dacă ne gândim la ceea ce a lăsat Poloniei cel de al II-lea război mondial și ocupația nazistă: morți și ruine. Atîția morți și atîta cenușă (morți: un polonez din 5; ruine sau scrum: o treime din patrimoniul național!) încît omenirea credea că această țară nu se va mai refăce niciodată. Și, totuși, acea extraordinară vitalitate a poporului său, călăuzit cu înțelepciune de partidul clasei muncitoare, a făcut posibil ca, într-o perioadă relativ scurtă — circa 25 de ani liberi — să renască, am putea spune din cenușă, Polonia de azi, mai frumoasă și mai bogată, înzestrată cu o industrie modernă în continuă dezvoltare, cu o agricultură avansată, o Polonie în care înfloresc învățămîntul, artele, știința, cultura în general.

Programul de perfecționări dezvoltat la cel de al VI-lea Congres al P.M.U.P. prevede măsuri eficiente pentru dezvoltarea în continuare a domeniului celui mai important pentru progresul economiei, științei și culturii — învățămîntul. Măsurile luate în anii construcției socialiste se fondează pe tradițiile seculare ale școlii poloneze, cunoscută încă de mult în toată Europa pentru profunzimea instrucției realizate în învățămîntul liceal și mai ales universitar (să ne gândim numai la renumele binemeritat al Universității din Cracovia, fondată de Cazimir, cu circa 600 de ani în urmă, după modelul vestitelor universități din Bologna, Padova, Neapole). Dar și aici, ca și în alte compartimente ale construcției socialiste, drumul spre culmi — așa cum îl visează poporul inspirat de

partid — a fost plin de asperități, în condițiile în care războiul a nimic și-a făcut impracticabile aproape 8000 de școli cu baza lor materială (numai 5 la sută din cărțile existente în bibliotecile școlare au scăpat de la distrugerii!) și în care aparatul didactic a fost atît de barbar descompletat de către nazisți prinuciderea a nu mai puțin de 16000 de profesori și învățători. Eforturi imense au trebuit, așadar, pentru înălțarea de noi școli (impresionant a fost gestul poporului de a cinsti sărbătoarea Mileniului prin construcția a încă 1000 de școli noi), pentru pregătirea personalului didactic necesar învățămîntului, care se cere supus neconținut exigențelor contemporane. Paralel cu aceasta, se perfecționează sistemul învățămîntului general primar care a devenit gratuit și obligatoriu, asigurînd accesul la carte tuturor copiilor (sursele alfabetismului — în 1946 Polonia avea circa 3 milioane de neștiutori de carte — fiind astfel definitiv secate), are loc dezvoltarea în continuare a învățămîntului secundar, profesional și superior, care a devenit și el accesibil tuturor tinerilor.

O grijă specială manifestă partidul și statul pentru condițiile de muncă din școli, eforturile îndreptîndu-se spre modernizarea bazei materiale, prin crearea și înzestrarea laboratoarelor și cabinetelor, adaptarea mobilierului la particularitățile instrucției moderne. Sporirea eficienței metodelor de predare — un alt obiectiv al școlii poloneze contemporane — a concentrat nu numai atenția și strădanii forurilor responsabile ale învățămîntului, dar și cele ale corpului didactic din cele mai îndepărtate sate și orașe, ale savanților și cercetătorilor care caută cu pasiune căile ce pot cultiva procesele psihice esențiale pentru omul zilelor noastre. Experimente bine organizate și conduse se desfășoară pe această linie — cum ar fi cel de masă am spune, care are loc în voievodatul Lublin și care a condus la concluzii interesante privind modernizarea predării.

Statul și partidul nu rămîn insensibili la munca uriașă dusă de învățători și profesori pentru buna pregătire a tinerei generații de constructori ai socialismului. Ele se îngrijesc — iar aici este foarte intens atras și sindicatul — de condițiile de locuit ale cadrelor didactice, de asistența medicală, de odihna și recrearea lor, de perfecționarea lor în muncă și mai buna lor documentare.

Se simte aceasta și în atașamentul cu care muncesc, pînă și în sațele cele mai anonime, pentru instrucția și educația la nivel înalt a celor chemați să dea viață planurilor de viitor din Polonia populară.

STELA PREDESCU

Note de călătorie

Drumuri și fantezie japoneză

Din România în Japonia se poate ajunge astăzi pe trei căi aeriene: prin nord, zburînd de pe unul din aeroporturile europene (de obicei Copenhaga) peste Polul Nord, pînă în America, la Anchorage (în Alaska), fără escală, iar de aici, direct la Tokio; prin sudul Asiei, oprind în mai multe orașe de pe țărmurile Mediteranei, oceanelor Indian și Pacific, urcînd apoi spre arhipelagul nipon; în fine, prin Moscova, pe deasupra Siberiei, fără escală (10—11 ore) pînă la Tokio.

Aeroportul internațional Haneda („Pămîntul aripiilor”) este legat de centrul orașului Tokio printr-o autostradă (circa 20 de km) și un monorail (12 km) care, alături de Hikari este unul din cele două trenuri japoneze celebre și ușor de confundat între ele. Monorailul — care n-a prea fost rentabil — transportă pasagerii în cincisprezece minute de la aeroport la gara Hamamatsucho, în apropiere de centrul orașului. Este un tren cu o singură șină suspendată, lată de optzeci de centimetri pe care rulează mai multe rotițe-rulment cu diametrul mic. Centrul de greutate este sub nivelul șinei, părțile laterale ale vagoanelor, coborînd de o parte și de alta a acestei șine-platfurmă. Am înțeles adesea la noi oameni care credeau că acest monorail este trenul de ultraviteză terestră dintre Tokio și Osaka. Cum spunem, este vorba de o confuzie, căci trenul cel mai rapid din lume este Hikari, în fond, un tren obișnuit, cu două șine și cu vagoane clasice. El leagă cele mai mari orașe ale Japoniei.

Din vechime, drumul dintre vechea capitală imperială Kioto (între anii 794 și 1868) și orașul Edo (azi Tokio) reședința guvernului militar (între 1603 și 1868), așezat în răsăritul țării, drumul acesta se numește TOKAIDO — „Drumul spre Marea de Răsărit”. Cei cinci sute de kilometri erau străbătuți în secolele 17, 18, 19 în două săptămîni. La mijlocul lui noiembrie 1971, am călătorit pe distanța Tokio-Kioto (503 de km) în două ore și cincizeci de minute, cu trenul Hikari.

Noul Tokaido (Tokio-Osaka — 515 km, după alte statistici, 552,6 km) este o linie ferată dublă, cu șine și terasament, solid construită, pe care trenurile pot să dezvolte o viteză maximă de 210 km/h. Circulă două feluri de trenuri, în total 170 pe zi. Cele din familia Hikari („Lumină”) au 16 vagoane și străbat distanța în trei ore și zece minute, oprind numai la Nagoia și Kioto. Garniturile din familia Kodama („Ecoul”), au 12 vagoane fiecare, opresc în 11 stații

intermediare și fac distanța în patru ore și zece minute. Trenurile sînt dotate cu radiotelefoane, poți vorbi cu orice număr din marile orașe, poți fi, de asemenea, chemat la telefon doar prin formarea unui prefix. Nu lipsesc, firește, celelalte facilități ce sînt de civilizație.

Linia Tokaido străbate regiunea cea mai importantă a Japoniei, unde este concentrată circa 60 la sută din populația țării, cu marile orașe, centre industriale, comerciale și culturale: Tokio (fără suburbii, 8,84 milioane locuitori, în 1970), Yokohama (2,24 mil.), Nagoia (2,04 mil.), Kioto (1,42 mil.), Osaka (2,98 mil.). Au început de cîțiva ani lucrările pentru prelungirea liniei, spre sud-vest, pînă în insula Kiușiu.

Călătoria din Tokio spre fosta capitală a împăraților niponi — Kioto — este plină de farmecul reînălțării cu o Japonie de stampă: în dreapta apare un timp muntele Fuji, străbătuți finuturi blind accidentate, treci printre coline acoperite cu pînțatii de ceai — turme de oi cu lină verde — prin umede cîmpuri de orz și porci de mici livezi cu pomi pitici, luminînd galben-portocaliu cu mandarinele lor gata de cules. Am făcut altădată drumul acesta cu automobilul, mergînd spre Hiroșima. Acum cu trenul. De voi avea ocazia, am de gînd să merg pe drumul pentru pietoni, care se construiește între Tokio și Osaka (890 km, 1,50 m. lățime). Așa cum durăm autostrăzi de unde omul fără mașină e alungat, de ce n-ar avea și bietul pieton cărarea sa! Inaccessibilă trufașului automobil.

Kioto... Nara... Ar merita acum, cînd am depășit introducerea cuasitehnicistă, să ne oprim la Kioto, cu cele 1300 de temple ale sale. Să poposim în Nara, fostă și ea capitală imperială (710—794). Ambele orașe — mindre de vechea lor civilizație — sînt așezate în apropiere de Osaka — cel mai mare centru comercial al Japoniei, la circa 30 km. unul de altul, formînd toate trei un triunghi aproape isoscel.

Dar aici popasul trebuie să fie mai lung și bine cumpănit, iar gîndul mă duce în clipa aceasta spre orașul în care s-a născut marele poet japonez Matsuo Basho (1644—1694), regele haikului — una din formele fixe (trei versuri, în total șaptesprezece silabe) ale poeziei nipone. Vom călători împreună, din Nara spre Ueno, urmînd firul riului Kișu, spre izvoare, murmurînd versuri din Basho. Într-un număr viitor.

LIVIU PETRINA

Telex

„Oxford University Press” a pus, de curînd, în vânzare ediția microscopică a vestitului „Oxford English Dictionary”, unul dintre cele mai consultate dicționare din țările anglo-saxone.

Cele 13 volume, care numără 16569 de pagini, ale ediției originale, au fost reduse la un sfert și inserate numai în două volume care nu pot fi consultate fără lupă.

Societatea de geografie din Paris, fondată în 1821 de către Laplace, e cea mai veche societate de acest fel din lume (Geographische Gesellschaft din Berlin funcționează din 1828 și Royal Geographical Society din Anglia din 1830). Printre președinții ei pot fi amintiți Alexandru Humboldt, Ferdinand de Lesseps, prințul Roland Bonaparte. În cei 150 de ani de existență, societatea a acordat 1350 premii și medalii. Printre laureații ei se numără și René Caillié, primul european care a vizitat Tombuctu; totodată ea a patronat multe din marile acțiuni de explorare întreprinse în trecut. O adevărată co-

moară, biblioteca societății conține circa 450000 de volume.

În Spania, actele incalificabile împotriva operei lui Picasso continuă. Opt „vandali”, care nu împărțeseră ideile politice ale pictorului, au încercat să distrugă, cu vopsea roșie și acid, cele 24 de opere din colecția Volland, estimate la 6 milioane de pesetas, care erau expuse într-o galerie din Madrid. „Minotaur orb condus de un copil” și „Sculptură și model cu cap sculptat” au fost total deteriorate. Răufăcătorii au fost prinși și supuși rigorilor legii.

Cvalimetria, tinăra știință despre calitate, își găsește tot mai mult aplicare în Uniunea Sovietică, mai ales în domeniul construcției de locuințe și deservirii populației, al comerțului, transporturilor, aprecierii cunoștințelor elevilor. Metoda de care se servește această știință are la bază o serie de indicatori foarte concludivi cu privire la diferențele de calitate între variatele produse, acțiuni, stări.

„TRIBUNA ȘCOLII”

Revistă săptămînală editată de Ministerul Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură

Redactor șef: AUREL DRAGOȘ MUNTEANU